

Masterscriptie Bestuurskunde 2019 - 2020

Een onderzoek naar de factoren die invloed hebben op succesvolle co-creatie met jongeren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant

---

S.S.E.P. Nuiten
Erasmus Universiteit Rotterdam
Beleid en Politiek
Eerste lezer: dr. R.F.I. Moody
Tweede lezer: prof. dr. H.J.M. Fenger
10 augustus 2020

Colofon

Auteur

Voornamen S.S.E.P. (Sanne)
Achternaam Nuiten
Studentnummer 545391
Mobiele telefoonnummer +31 6 361 493 29

Organisatiegegevens

Organisatiename Gemeente Oosterhout
Stagebeleider Rachel Bakker R.Bakker@oosterhout.nl
Yvette Ilmer Y.Ilmer@oosterhout.nl

Onderwijsgegevens

Onderwijsinstelling Erasmus Universiteit Rotterdam
Master Beleid en Politiek
Eerste lezer dr. R.F.I. Moody moody@essb.eur.nl
Tweede lezer prof. dr. H.J.M. Fenger fenger@essb.eur.nl

Uitgifte

Plaats van uitgifte Oosterhout
Datum van uitgifte 10 augustus 2020

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie die is geschreven in het kader van mijn master Beleid en Politiek en in opdracht van de gemeente Oosterhout. De afgelopen vijf maanden van mijn leven hebben in het teken van deze scriptie gestaan. Met het afronden van mijn masterscriptie komt een einde aan mijn studentenleven. Na vier jaar is het tijd om het werkleven in te duiken en mijn opgedane kennis daar in te zetten.

Deze scriptie was nooit tot stand gekomen zonder de begeleiding van Rebecca Moody. Een echte Speedy Gonzales wat betreft feedback, waardoor ik in een rap tempo mijn scriptie heb kunnen afmaken. Uiteraard wil ik de gemeente Oosterhout, in het bijzonder Rachel Bakker en Yvette Ilmer, bedanken voor de leuke en leerzame periode voor zolang die mocht duren. Ik hoop dat het eindresultaat een bijdrage levert aan het vormgeven van de jeugdraad.

Daarnaast wil ik mijn vriendinnen bedanken voor de motiverende woorden tijdens dit onderzoek. Daarbij stonden ze altijd voor mij klaar als ik weer eens iets te klagen had. Tot slot wil ik mijn gezin, met name mijn ouders, bedanken, want zij hebben mij de doorzetter gemaakt die ik vandaag de dag ben en daar ben ik ontzettend dankbaar voor.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Sanne Nuiten

Oosterhout, 10 augustus 2020

Samenvatting

De gemeenten zijn sinds 2015 de spil geworden als het gaat om jeugdbeleid. Dit heeft ervoor gezorgd dat het takenpakket van de gemeente is uitgebreid. Zo hebben lokale overheden van toen af de taak om jongerenparticipatie te bevorderen. De gemeente Oosterhout is dit jaar gestart met het vormgeven van een jeugdraad, maar wat werkt wel en wat werkt niet? Over co-creatie met volwassenen is reeds het nodige bekend. Dit in tegenstelling tot co-creatie met jongeren. Onder co-creatie met jongeren wordt verstaan het betrekken van jongeren bij het ontwikkelen van nieuw beleid wat betrekking op hen heeft. Het doel van dit onderzoek betreft het achterhalen van de factoren die invloed hebben op succesvolle co-creatie met jongeren. De hoofdvraag luidt dan ook als volgt: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant? De kwalitatieve onderzoeksmethoden interviews en documentanalyses zijn gebruikt om een antwoord op de hoofdvraag te kunnen formuleren.

Aan de hand van de resultaten is het mogelijk om de hoofdvraag te beantwoorden. De factoren die van invloed zijn op succesvolle co-creatie met jongeren zijn onder te verdelen in burger-, organisatie- en institutionele factoren. Wat betreft burgerfactoren is duidelijk geworden dat de bereidheid van jongeren om mee te doen aan co-creatie voorkomt uit intrinsieke motivatie, morele motivatie en *place attachment*. Dit in tegenstelling tot de literatuur die ook motivatie op basis van solidariteit en *monitorial citizenship* als beweegredenen meenemen. Verder blijkt dat de individuele capaciteiten, uitvoerbaarheid van de taak en gevoel van invloed en eigenaarschap tezamen het vermogen van jongeren bepalen om mee te kunnen doen. Het enige wat niet overeenkomt met de literatuur betreft de invulling van individuele capaciteiten, omdat er verondersteld wordt dat alleen hoogopgeleiden mee doen aan co-creatie, maar dit blijkt in de praktijk toch anders. Tot slot heeft sociaal kapitaal invloed op het succes van co-creatie met jongeren, maar dit betreft vooral het netwerk van de jongeren. Zo zijn vertrouwen en dezelfde normen en waarden niet altijd nodig voor succesvolle co-creatie met jongeren.

Organisatiefactoren worden daarentegen in de literatuur onderverdeeld in open houding, comptabiliteit van de organisatie en prikkels omtrent co-creatie. De open houding betreft ook de houding van de begeleiders tijdens het co-creatieproces, terwijl dit in de literatuur niet naar voren komt. Daarin wordt alleen gesproken over ambtenaren die een open houding dienen te hebben. Comptabiliteit van de organisatie bestaat uit verenigbaarheid van routines, communicatiestructuren, ondersteunende organisatiestructuren en trainingsfaciliteiten, maar dit

blijkt in de praktijk toch anders. Trainingsfaciliteiten worden namelijk niet als noodzakelijk gezien. Ook is het mogelijk om ondersteunende organisatiestructuren verder in te vullen, omdat duidelijk naar voren is gekomen dat niet alle beleidsmakers de kans krijgen om co-creatie met jongeren te bewerkstelligen. Dit komt door een gebrek aan tijd, geld of expertise. Daarnaast blijkt dat terugkoppeling en vergoeding ook hieronder geschaard dienen te worden. Tot slot is het van belang dat de jeugdraad meer zichtbaarheid creëert, zodat beleidsmakers worden geprikkeld om co-creatie met jongeren in te schakelen bij beleid wat betrekking heeft op hen.

Bij de institutionele factoren zijn *governance* en *feasibility drivers* belangrijk, maar aan de hand van de inductieve resultaten blijkt dat representativiteit en groepssfeer meegenomen dienen te worden, omdat dit gaat over de inrichting van het consultatieorgaan. De *governance driver* heeft te maken met het vergroten met het probleemoplossend vermogen. De *feasibility driver* is van toepassing als overheden een vraagstuk te complex vinden om alleen op te lossen. De *drivers* samen vormen een nieuw concept, want tegenwoordig hebben overheden jongeren nodig om vraagstukken op te lossen, terwijl dit in een vrij klassieke vorm van sturing niet gebruikelijk is.

Op basis hiervan worden een aantal aanbevelingen gedaan aan de gemeente Oosterhout om hun jeugdraad vorm te kunnen geven. Allereerst is het van belang om sollicitatierondes te houden en een proefperiode in te stellen. Verder dient er een ongedwongen sfeer te worden bewerkstelligd. Zo moet de jeugdraad regelmatig samenkomen op een vaste dag en vast tijdstip. Tijdens de bijeenkomsten is het belangrijk om samen te eten om de band te versterken. Ook moet er tijd worden gestoken in teambuildingactiviteiten. Daarnaast moeten de jongeren te allen tijde gemotiveerd blijven. Deels kan dit gedaan worden door de begeleider. Het is van belang dat deze een echte kartrekker is. Vandaar dat het een idee is om iemand anders op de jeugdraad te zetten. Bovendien kunnen jongeren gestimuleerd worden middels successen op de korte termijn. Doorslaggevend hierbij is de terugkoppeling, want dit is binnen overheden vaak nog geen gewoonte, terwijl jongeren hier wel waarde aan hechten. Er dient een strategie te komen om dit effectief aan te pakken. Verder is het van betekenis om waardering richting de jongeren te uiten via een (financiële) vergoeding.

Overigens moet er, zowel intern en extern, naamsbekendheid worden gecreëerd voor de jeugdraad. Momenteel is het onduidelijk welke vormen van jongerenparticipatie er aanwezig zijn binnen de gemeente Oosterhout. Er dient een overzicht gemaakt te worden van wat er mogelijk is binnen de gemeente qua jongerenparticipatie. Intern kan ook naamsbekendheid worden gerealiseerd door middel van een domein overstijgende nieuwsbrief en het gebruik van Intranet. Verder is het een idee om wat meer informatie op het internet te zetten over de

jeugdraad en JONG in het algemeen, omdat de webpagina nog niet veel informatie geeft hierover. Daarnaast is het ook goed om te blijven promoten op plaatsen waar kinderen vaak komen zoals op school. Bovendien is het een goed plan om een beleidsdocument te maken waarin alle recente programmaliijnen worden uitgezet, want dat ontbreekt op dit moment. Tot slot dienen er ondersteunende organisatie processen te zijn in de organisatie. Een optie betreft dat elke beleidsmaker een aantal uur krijgt om te besteden aan co-creatie met jongeren.

Inhoudsopgave

COLOFON	2
VOORWOORD	3
SAMENVATTING	4
1 INLEIDING	9
1.1 AANLEIDING.....	9
1.2 PROBLEEM- EN DOELSTELLING	9
1.2.1 <i>Probleemstelling</i>	9
1.2.2 <i>Doelstelling</i>	10
1.3 VRAAGSTELLING.....	10
1.4 WETENSCHAPPELIJKE EN MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE.....	11
1.4.1 <i>Wetenschappelijke relevantie</i>	11
1.4.2 <i>Maatschappelijke relevantie</i>	11
1.5 LEESWIJZER.....	12
2 THEORETISCH KADER	13
2.1 HET CONCEPT CO-CREATIE.....	13
2.2 DE FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP HET PROCES VAN CO-CREATIE BIJ VOLWASSEN..	15
2.2.1 <i>Burgerfactoren</i>	15
2.2.2 <i>Organisatorische factoren</i>	17
2.2.3 <i>Institutionele factoren</i>	18
3 METHODOLOGIE	20
3.1 CONCEPTUEEL MODEL: FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP SUCCESVOLLE CO-CREATIE	20
3.2 OPERATIONALISATIE	20
3.3 ONDERZOEKSSTRATEGIE- EN METHODE	25
3.4 CASUSSELECTIE	25
3.5 METHODEN.....	26
3.6 VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID	27
4 RESULTATEN	29
4.1 INTRODUCTIE CASES	29
<i>Cases 1: Gemeente Oosterhout</i>	29
<i>Casus 2: Gemeente Den Bosch</i>	30
<i>Casus 3: Regio Hart van Brabant</i>	31
4.2 RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK	33
4.2.1 <i>Resultaten burgerfactoren gemeente Oosterhout</i>	33
4.2.2 <i>Resultaten organisatiefactoren gemeente Oosterhout</i>	34
4.2.3 <i>Resultaten institutionele factoren gemeente Oosterhout</i>	35
4.2.4 <i>Inductieve resultaten gemeente Oosterhout</i>	35
4.2.5 <i>Resultaten burgerfactoren gemeente Den Bosch</i>	36
4.2.6 <i>Resultaten organisatiefactoren gemeente Den Bosch</i>	38
4.2.7 <i>Resultaten institutionele factoren gemeente Den Bosch</i>	39
4.2.8 <i>Inductieve resultaten gemeente Den Bosch</i>	39
4.2.9 <i>Resultaten burgerfactoren regio Hart van Brabant</i>	41
4.2.10 <i>Resultaten organisatiefactoren regio Hart van Brabant</i>	43
4.2.11 <i>Resultaten institutionele factoren regio Hart van Brabant</i>	44
4.2.12 <i>Inductieve resultaten regio Hart van Brabant</i>	45
5 ANALYSE	47
<i>Burgerfactoren</i>	51
<i>Organisatiefactoren</i>	52
<i>Institutionele factoren</i>	53
5.1 HERNIEUWD CONCEPTUEEL MODEL: FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP SUCCESVOLLE CO-CREATIE MET JONGEREN.....	55

6	CONCLUSIE	59
6.1	AANBEVELINGEN	60
6.2	REFLECTIE.....	62
6.2.1	<i>Reflectie literatuuronderzoek.....</i>	62
6.2.2	<i>Reflectie onderzoeksmethodologie.....</i>	63
6.2.3	<i>Reflectie onderzoeksuitkomsten.....</i>	64
	LITERATUUR	66
	TABELLENLIJST	71
	BIJLAGE 1: SEMIGESTRUCTUREERD INTERVIEW JONGEREN	72
	BIJLAGE 2: SEMIGESTRUCTUREERD INTERVIEW AMBTENAREN.....	74

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De laatste jaren heeft de overheid co-creatie omarmd als nieuwe hervormingsstrategie (Raad voor het Openbaar Bestuur, 2012). Aan de ene kant komt dit door de bezuinigingen op de begroting waar overheden mee worstelen. Aan de andere kant is er een groeiend inzicht dat een aantal maatschappelijke vraagstukken te complex zijn voor de overheid om alleen op te lossen. In de literatuur wordt de deelname van eindgebruikers in het besluitvormingsproces aangeduid als co-creatie (Voorberg, Bekkers, Tummers, 2014). Echter, deze literatuur is gericht op co-creatie met volwassenen.

Sinds 2015, na de inwerking van de Jeugdwet, zijn gemeenten verplicht om jongerenparticipatie aan te jagen (Van Rijn, 2015). 73% van de gemeenten in Nederland maken gebruik van jongerenparticipatie bij het herijken, ontwikkelen of de uitvoering van beleid (Mak, Gilsing, & Wróblewska, 2016). De betrokkenheid van jongeren bij de totstandkoming van nieuw beleid, dat betrekking heeft op hen, wordt ook wel co-creatie met jongeren genoemd. Toch zijn er gemeenten die moeite ervaren bij het op touw te zetten, waaronder de gemeente Oosterhout. In de literatuur is al heel veel geschreven over co-creatie met volwassenen (Voorberg et al, 2014). Enerzijds zijn er factoren die leiden tot succes bij co-creatie. Anderzijds zijn er factoren die leiden tot falen van de co-creatie. De vraag is of deze factoren hetzelfde zijn bij co-creatie met jongeren of dat deze verschillen in de literatuur, omdat het niet dezelfde doelgroep betreft.

1.2 Probleem- en doelstelling

1.2.1 Probleemstelling

De laatste jaren is er een verschuiving zichtbaar van New Public Management, waarin markt- en klantgericht werken centraal staat, naar New Public Governance, waarin eindgebruikers van diensten worden geacht inspraak te hebben in het productieproces (Needham, 2008). Dit is het concept van co-creatie. Burgers spelen steeds vaker een rol bij de levering van openbare diensten. In de literatuur is rondom co-creatie al veel onderzoek gedaan naar de factoren die van invloed zijn op het co-creatieproces. Dit heeft geleid tot de identificatie van een aantal burger-, organisatie- en institutionele factoren die een drijfveer of een barrière zijn voor het proces van co-creatie met volwassenen (Voorberg et al, 2014). Een in de literatuur onderbelicht thema rondom co-creatie betreft de factoren die van invloed zijn op het proces van co-creatie met jongeren.

Sinds 2015 zijn de gemeenten in principe het middelpunt geworden als het gaat om het jeugdbeleid (Mak & Gilsing, 2014). Door de transitie is het takenpakket van de gemeenten uitgebreid. Zo hebben de lokale overheden de taak gekregen om jongerenparticipatie aan te jagen, waaronder ook co-creatie met jongeren. De gemeente Oosterhout is vanaf dit jaar bezig met het vormgeven van een jeugdraad, maar dit blijkt nog veel voeten in de aarde te hebben, want wat werkt wel en wat werkt niet? Het is van belang om dit zo snel mogelijk in goede banen te leiden, omdat de gemeente jongeren nodig heeft om maatschappelijke vraagstukken op te lossen die betrekking hebben op deze doelgroep. Daarnaast is jongeren een uitdaging geven in de stad een van de doelstellingen in de toekomstvisie (Gemeente Oosterhout, z.d.) wat door middel van het opzetten van een jeugdraad gerealiseerd kan worden. Ook werkt de gemeente ‘van buiten naar binnen’ om zo informatie op te halen vanuit de inwoners. Jongeren vormen een groot deel van die inwoners.

Kortom, over de factoren die invloed hebben op co-creatie met volwassenen is reeds het nodige bekend, maar over de factoren die invloed hebben op co-creatie met jongeren is nog weinig bekend, terwijl er redenen te bedenken zijn dat bij deze specifieke doelgroep andere factoren van toepassing zijn.

1.2.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is verklarend van aard (Van Thiel, 2010). Middels dit onderzoek wordt een bijdrage geleverd aan de theorie over co-creatie door de verwachtingen omtrent de succesfactoren van co-creatie te confronteren met de empirie in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant door middel van een multiple casestudie en interviews.

1.3 Vraagstelling

De hoofdvraag luidt als volgt: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant?

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld die theoretisch van aard zijn. Deze twee deelvragen zullen beantwoord worden in het theoretisch kader (zie hoofdstuk 2):

- 1) Wat is co-creatie volgens de literatuur?
- 2) Welke factoren hebben invloed op co-creatie volgens de literatuur?

De laatste deelvragen zijn analytisch van aard en worden aan de orde gesteld middels een multiple casestudie en interviews rond cases van co-creatie met jongeren.

- 3) Wat is te zien met betrekking tot burgerfactoren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant?
- 4) Wat is te zien met betrekking tot organisatiefactoren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant?
- 5) Wat is te zien met betrekking tot institutionele factoren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant?

1.4 Wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie

1.4.1 Wetenschappelijke relevantie

In het onderzoek van Voorberg et al (2014) staat de volgende vraag centraal: “Which factors influence co-creation en co-production processes with citizens?” (p. 2). Echter, een in de literatuur over co-creatie onderbelicht onderwerp betreft de factoren die van invloed zijn op co-creatie met jongeren. Alhoewel er al genoeg onderzoek is het gedaan naar co-creatie ligt de focus steeds op volwassenen in plaats van jongeren. De vraag is of deze factoren overdraagbaar zijn, omdat het een totaal andere doelgroep betreft. Het ultieme doel van de wetenschap is namelijk theorie verifiëren of falsifiëren. Dit maakt onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op co-creatie met jongeren wetenschappelijk relevant, omdat het zo mogelijk is om de literatuur omtrent co-creatie met volwassenen te verifiëren of te falsifiëren en eventueel aan te passen.

1.4.2 Maatschappelijke relevantie

Co-creatie met jongeren krijgt steeds meer een plek in de samenleving. Zo hebben gemeenten de taak om jongerenparticipatie te versterken. Vandaar dat het van belang is om een goed beeld te krijgen over de factoren die tot succes leiden bij co-creatie met jongeren. De vraag is namelijk of de factoren die een rol spelen in de literatuur rondom co-creatie met volwassenen ook gelden bij co-creatie met jongeren. Het is belangrijk om dit te achterhalen, zodat de jeugdraad in de gemeente Oosterhout aan de hand van aanbevelingen goed vormgegeven kan worden. Een jeugdraad is belangrijk, omdat beleid dat betrekking heeft op jongeren beter vormgegeven kan worden, omdat de vraagstukken worden voorgelegd aan de doelgroep zelf. Zo is er meer kennis over de problematiek, omdat jongeren meedenken vanuit hun eigen belevingswereld. Daarbij

wordt er meteen draagvlak gecreëerd. Verder wordt de eigen kracht van jongeren versterkt, want participatie bij de jeugd zorgt ook voor groei op sociaal, emotioneel, cognitief en communicatief gebied.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bespreekt de belangrijke literatuur omtrent co-creatie. In hoofdstuk 3 volgt een operationalisatie van de variabelen, wordt de onderzoeksstrategie- en methode toegelicht en komt de validiteit en de betrouwbaarheid van het onderzoek aan de orde. Hoofdstuk 4 bestaat uit een introductie van de cases die geanalyseerd zijn en de resultaten die daaruit voortkomen. Het hoofdstuk Analyse toont de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek. Uiteindelijk volgt de conclusie, hoofdstuk 6, waarin een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag, aanbevelingen worden gedaan en gereflecteerd wordt op de theorie, methoden en resultaten.

2 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk komt allereerst het concept co-creatie aan de orde. Vervolgens komen de burger-, organisatie- en institutionele factoren aan bod die van invloed zijn op co-creatie met volwassenen.

2.1 Het concept co-creatie

In de literatuur zijn drie paradigma's te onderscheiden: Traditional Public Administration, New Public Management en New Public Governance (Hartley, 2005; Osborne, 2010). Deze beleids- en implementatieregimes brengen elk een andere manier van overheidshandelen met zich mee. De klassieke bestuurskunde is een bureaucratische en op regel gebaseerde benadering waarin de overheid een centrale rol speelt. Eindgebruikers hebben bij deze benadering weinig te zeggen over diensten, omdat ambtenaren een dominante rol spelen in beleidsbepaling en dienstverlening. Bij New Public Management staat markt- en klant gericht werken, oftewel *run government like a business*, centraal (Bovens, 't Hart, Van Twist, 2007). Het gevolg hiervan is dat publieke taken op afstand worden geplaatst door de overheid. De burger heeft in deze benadering in ieder geval een stem wat betreft de inhoud. De laatste benadering wordt ook wel *networked governance* genoemd en hierin fungeert de overheid als procesmanager. Het vertrekpunt in deze benadering zijn de menselijke aspecten, namelijk betrokkenheid van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven in de beleidsprocessen. De overheid is niet de centrale actor, maar een van de actoren die zich bevindt in het netwerk. Co-creatie is een begrip dat hoort bij New Public Governance, omdat de nadruk ligt op samenwerking (Fledderus, Brandsen & Honigh, 2014). Zo is er een situatie ontstaan waarin de overheid aan het co-creëren is met burgers.

Co-creatie komt voort uit de private sector. Eindgebruikers worden in de private sector actief betrokken bij de ontwikkeling en/of productie van goederen en diensten. Een reden hiervoor is dat ervaringen van eindgebruikers met goederen en diensten van toegevoegde waarde kunnen zijn voor een bedrijf (Prahalad & Ramswamy, 2000; Voorberg et al, 2015). Verder speelt ook efficiëntie een rol in de keuze voor co-creatie. Zo worden eindgebruikers gezien als actoren die activiteiten in het productieproces over kunnen nemen. In de publieke sector zijn eindgebruikers van openbare goederen en diensten natuurlijk burgers. Inmiddels is co-creatie binnen de publieke sector een wijdverspreid fenomeen geworden, omdat de eisen van vandaag de dag als te complex worden beschouwd om alleen ingevuld te worden door de publieke sector (Torfing, Sorensen & Roiseland, 2019).

Co-creatie wordt in de publieke sector gedefinieerd als een mix van activiteiten waarin zowel ambtenaren als burgers een bijdrage leveren in het aanbieden van openbare diensten (Parks, Baker, Kiser, Oakerson, Ostrom, Ostrom, Percy, Vandivort, Whitaker & Wilson, 1999). Eerstgenoemden zijn betrokken als professionals, terwijl laatstgenoemden vrijwillig een rol spelen in het proces van co-creatie om de kwaliteit en/of kwantiteit van openbare diensten, die zij gebruiken, te verbeteren. Co-creatie wordt specifiek gekenmerkt door de rol die burgers spelen in verschillende fasen van het productieproces van diensten (Voorberg, Bekkers & Tummers, 2014; Brandsen, Verschuere & Steen, 2018). Zo onderscheidt het zich meteen van andere vormen van burgerparticipatie, want deze kunnen ook verwijzen naar passieve betrokkenheid van burgers. In deze processen van co-creatie kunnen burgers verschillende rollen spelen: 1) burgers als mede-uitvoerder, 2) burgers als medeontwerper en 3) burgers als initiator (Voorberg et al, 2014; Voorberg et al, 2015). Deze drie soorten co-creatie verschillen in hun mate van betrokkenheid. Bij het eerste type co-creatie krijgen burgers slechts een paar implementatietaken om uit te voeren. Wanneer burgers medeontwerper zijn, komt het initiatief vanuit de overheid, maar bepalen de burgers hoe de dienstverlening eruit komt te zien. Bij de laatste vorm van co-creatie neemt de burger initiatief en dient de overheid als facilitator.

Verder zijn er drie niveaus van co-creatie te onderscheiden in de literatuur (Bovaird, Van Ryzin, Loeffler & Parrado, 2015; Brandsen et al., 2018). Ten eerste is er individuele co-creatie. Dit ontstaat wanneer een burger geen andere keus heeft dan deel te nemen. Zo is het ontvangen van begeleiding een dienst die van bovenaf wordt opgelegd. Ook kan dit ontstaan uit naastenliefde, waarbij gedacht moet worden aan mantelzorgers. Ten tweede doet groep co-creatie zich voor wanneer een of meerdere ambtenaren samenwerken met een specifieke populatiecategorie zoals de inwoners van een bepaalde buurt. Tot slot is er sprake van collectieve co-creatie wanneer een of meerdere ambtenaren (van een of meer publieke organisaties) samenwerken met diverse leden van een gemeenschap. Het resultaat van het laatste niveau van co-creatie betreft goederen waarvan de samenleving kan profiteren in zijn geheel.

De uitkomst van co-creatie is sociale innovatie (Bekkers, Edelenbos, Nederhand, Steijn, Tummers en Voorberg, 2014; Voorberg, Bekkers & Tummers, 2015). Dit wordt in de literatuur gedefinieerd als innovatieve oplossingen die voldoen aan on vervulde sociale behoeften en eisen die worden gecreëerd door sociale actoren in het maatschappelijke middenveld (Torfing, Sorensen & Roiseland, 2019). Dit komt voort uit co-creatie, omdat de overheid burgers, of beter gezegd eindgebruikers, betreft bij probleemoplossing, waardoor de uitkomsten gericht zijn op de lokale behoeften.

Daarnaast zijn er een aantal doelen die behaald worden door middel van co-creatie. Co-creatie kan voordelen opleveren op het gebied van efficiëntie en effectiviteit, omdat oplossingen die voortkomen uit het proces van co-creatie gericht zijn op de behoeften van de lokale burger, waardoor de nieuwe oplossingen, die voortkomen uit dit proces, beter zijn dan voorgaande oplossingen (Torfing, Sorensen & Roiseland, 2019). Dit zorgt tegelijkertijd voor tevredenheid bij de burger, wat ook een doelstelling van co-creatie is (Voorberg et al, 2014). Vandaag de dag willen steeds meer burgers een actieve rol spelen in publieke besluitvorming en middels co-creatie krijgen zij deze kans. Dit heeft weer tot gevolg dat de betrokkenheid van burgers wordt vergroot, wat ook een doelstelling is van het proces van co-creatie. Volgens Torfing, Sorensen & Roiseland (2019) zorgt co-creatie ook voor meer legitimiteit en vertrouwen in de overheid. Dit komt voort uit de gedachte dat burgers een mogelijkheid krijgen om publieke besluitvorming te beïnvloeden. Vandaar dat het verhogen van legitimiteit en vertrouwen ook als doelstelling van co-creatie gezien kan worden.

2.2 De factoren die van invloed zijn op het proces van co-creatie bij volwassenen

In de literatuur rondom co-creatie komen factoren naar voren die van invloed zijn op het proces van co-creatie. Deze factoren zijn onder te verdelen in burger-, organisatorische-, en institutionele factoren. De factoren kunnen worden beschouwd als twee kanten van dezelfde medaille en worden uitgebreid besproken in onderstaande paragrafen.

2.2.1 Burgerfactoren

Onder burgerfactoren worden persoonskenmerken verstaan die van invloed zijn op het proces van co-creatie. Verschillende auteurs hebben geschreven over burgerfactoren en hebben elk hun eigen categorisering. Om het overzichtelijk te maken is het onderverdeeld in de volgende categorieën: bereidheid; vermogen en het sociaal kapitaal van burgers.

Kenmerken van een individu spelen een rol bij burgerfactoren. Deze factoren bepalen namelijk of het individu bereid is om deel te nemen in het proces van co-creatie (Voorberg et al, 2014). Alford (2002) noemt dit *willingness of citizens* en wordt gestimuleerd door immateriële prikkels. Zo valt te denken aan intrinsieke motivatie, motivatie op basis van solidariteit, morele motivatie, *place attachment* en *monitorial citizenship* (Alford, 2002; Voorberg et al, 2015). Intrinsieke motivatie wordt aangewakkerd door interne beloningen en bevrediging. Bij dit soort motivatie gaat het dus niet om extrinsieke beloningen zoals geld, maar wordt het gezien als een kans om hun potentieel te verkennen (Palma, Trimi, Hong, 2019).

Motivatie op basis van solidariteit komt voort uit cohesie en groepsdruk. Enerzijds heeft de burger het gevoel dat anderen iets verwachten van hem of haar. Anderzijds heeft de burger het gevoel iets aan de groep verschuldigd te zijn. Er speelt dus een gevoel van 'het hoort zo', oftewel het gevoel van solidariteit is aanwezig. Bij morele motivatie speelt het gevoel dat de overheid goed bezig is een rol (Kaufmann, Loureiro & Manarioti, 2016). De burger staat achter het doel van beleid, wat maakt dat deze persoon hier een bijdrage aan wil leveren. *Place attachment* gaat over de verbinding met de leefomgeving (Morgan, 2010), terwijl *monitorial citizenship* te maken heeft met politieke betrokkenheid van burgers (Harcup, 2016; Graeff, 2019). Het idee is dat burgers een controlerende rol vervullen ten opzichte van de overheid. Communicatietechnologieën, zoals het internet, stellen burgers vandaag de dag in staat om het reilen en zeilen van de overheid te volgen en zo nodig in te grijpen. Burgers gaan namelijk graag op de stoel van de overheid zitten om te eisen dat de overheid meer moet doen aan een bepaald beleid zoals het klimaatbeleid. Dit zijn redenen waarom burgers co-creatie belangrijk kunnen vinden en in overweging nemen.

Het vermogen van burgers om mee te doen in het proces van co-creatie is van belang om mee te nemen. Alford (2002) noemt dit *ability of citizens*. Er zijn twee dingen die hiermee samenhangen, namelijk individuele capaciteiten en de uitvoerbaarheid van de taak. Opleiding is van belang bij eerstgenoemde. Zo blijkt uit onderzoek dat burgers die een hoger opleidingsniveau hebben, zich meer bewust zijn van de behoeften die in de maatschappij leven en beter in staat zijn om dit te verwoorden. Bij het tweede is het van belang dat de taak die burgers krijgen in co-creatie uitvoerbaar is voor hen. Dit vermogen is te bevorderen door de taak die burgers krijgen bij co-creatie makkelijk te maken. Zo is het gebruik van technologie een manier om de complexiteit van de taak te vereenvoudigen. Een andere manier betreft het opschalen van het prestatievermogen van de burgers zelf. Dit kan onder andere gedaan worden door informatievoorziening, maar ook advies en training speelt hierin een rol. Verder wordt in de literatuur rondom co-creatie ook *awareness to actually influence and a feeling of ownership* genoemd als een factor die van invloed is (Pestoff, 2012; Voorberg et al, 2014). Burgers moeten aan de ene kant bewust zijn van het feit dat ze verschil maken. Aan de andere kant dient er sprake te zijn van een verantwoordelijkheidsgevoel bij de burgers. Dit wordt eveneens benoemd door Gebauer, Johnson & Enquist (2010). In hun onderzoek kwam naar voren dat een gevoel van verantwoordelijkheid, ook wel het gevoel van eigendom genoemd, ontstaat wanneer burgers daadwerkelijk de kwaliteit van dienstverlening kunnen verbeteren. Het gaat erom in welke mate burgers zich verantwoordelijk voelen voor publieke diensten in zijn of haar omgeving en in welke mate burgers de kwaliteit van deze diensten kunnen verbeteren.

Een andere factor die van invloed is op co-creatie betreft sociaal kapitaal. Dit wordt door Arena & Uhl-Bien (2016) gedefinieerd als de manier waarop individuen in verbinding staan met elkaar. Volgens Putnam (1993) verwijst sociaal kapitaal naar de kenmerken van een sociale organisatie die de efficiëntie in de samenleving kunnen verbeteren. Het betreft als het ware de verbinding tussen individuen die voortkomen uit sociale netwerken en de normen van wederkerigheid en betrouwbaarheid die daaruit voortvloeien (Putnam, 1995). Lin (2001) definieert het als middelen die zijn ingebed in sociale netwerken en die door actoren worden gebruikt. Zo zijn er tal van definities te vinden in de literatuur rondom sociaal kapitaal. Toch zijn er drie belangrijke onderliggende ideeën te onderscheiden uit deze definities (Durlauf & Fafchamps, 2004). Ten eerste genereert sociaal kapitaal positieve externe effecten voor leden van een groep. Ten tweede worden deze externe effecten bereikt door gedeeld vertrouwen en gedeelde normen en waarden en de daaruit voortvloeiende effecten op verwachtingen en gedrag. Ten derde komen gedeeld vertrouwen en gedeelde normen en waarden voort uit informele vormen van organisatie op basis van sociale netwerken. Wanneer er sprake is van sociaal kapitaal draagt dit enerzijds bij aan de beslissing van burgers om deel te nemen in co-creatie, anderzijds zorgt dit, wanneer burgers deelnemen aan co-creatie, voor commitment. Daarnaast draagt het ook bij aan het tot stand brengen van duurzame relaties tussen burgers en publieke organisaties (Voorberg et al, 2014). De aanwezigheid van sociaal kapitaal kan dus worden beschouwd als een voedingsbodem voor co-creatie.

2.2.2 Organisatorische factoren

In de literatuur worden een aantal organisatorische factoren genoemd die van invloed zijn op het proces van co-creatie en deze worden onderverdeeld in de volgende categorieën: houding van ambtenaren en professionals; comptabiliteit van publieke organisaties en prikkels voor co-creatie.

Om te beginnen is de houding van ambtenaren en professionals van invloed op de mate waarin co-creatie plaatsvindt. Er zijn signalen dat co-creatie als onbetrouwbaar wordt gezien door ambtenaren en professionals, omdat ze het gedrag van burgers onvoorspelbaar vinden (Roberts, Townsend, Morris, Rushbrooke, Greenhill, Whitehead, Matthews, Golding, 2013; Voorberg et al, 2015). Dit wordt bevestigd in het onderzoek van Gebauer et al (2010) waarin naar voren komt dat ambtenaren burgers niet competent achten om publieke diensten te kunnen leveren. Bovendien zijn ambtenaren terughoudend ten aanzien van co-creatie uit angst om status en controle te verliezen (Bovaird & Loeffler, 2012). Dit is in principe de risicomijdende

ambtelijke cultuur die heerst in publieke organisaties. In organisaties waar sprake is van zo'n organisatiecultuur kan een cultuuromslag nodig zijn om co-creatie tot een succes te maken.

Comptabiliteit van publieke organisaties heeft betrekking op de aanwezigheid of afwezigheid van uitnodigende organisatiestructuren of procedures binnen de organisatie. Zo kan het zijn dat bestaande routines onverenigbaar zijn met de participatie van burgers (Voorberg et al, 2015). Vandaar dat het van belang is om niet alleen co-creatie te initiëren, maar ook te verbinden met andere structuren en procedures binnen de organisatie om zo resultaat te boeken. Zo valt te denken aan trainingsfaciliteiten, communicatiestructuren en ondersteunende organisatieprocessen. Bovaird & Loeffler (2012) benoemen de noodzaak van trainingsfaciliteiten. Co-creatie vereist namelijk andere vaardigheden, zoals het benutten van de middelen die mensen ter beschikking stellen, maar ook het creëren van ruimte, zodat mensen zichzelf kunnen ontwikkelen. Een andere belangrijke vaardigheid is het leren om met burgers te werken in plaats van voor ze te werken. Vandaar dat ambtenaren in de toekomst op een andere manier getraind dienen te worden. Davidsen & Reventlow (2011) benadrukken dat het belangrijk is dat er een infrastructuur aanwezig is om te communiceren met burgers. Moderne informatie- en communicatietechnologieën hebben ervoor gezorgd dat communicatie nu op een laagdrempelige manier kan verlopen (Meijer, 2012).

Verder wordt het belang van prikkels benoemd door verschillende auteurs in de literatuur. In het onderzoek van Evans, Hills en Orme (2012) komt bijvoorbeeld naar voren dat het voor ambtenaren onduidelijk is in welke mate co-creatie bijdraagt aan het verbeteren van publieke diensten. Bovendien is het de vraag of co-creatie budgettaire voordelen oplevert voor overheden (Abers, 1998). Bovaird en Loeffler (2012) geven aan dat het moeilijk is om de waarde van co-creatie te meten, omdat de effecten hiervan complex zijn en vaak niet op de korte termijn zichtbaar zijn. Dit brengt ook weer belemmeringen met zich mee. In de literatuur rondom co-creatie wordt namelijk een beeld geschetst waarin aanwezigheid van deze prikkels de houding van ambtenaren positief kan beïnvloeden (Abers, 1998; Evans et al, 2012). Dit wordt eveneens bevestigd door Fuglsang (2008) die zegt dat ambtenaren het nut van co-creatie inzien wanneer er duidelijkheid bestaat over prikkels.

2.2.3 Institutionele factoren

Er zijn twee soorten institutionele factoren voor het bevorderen van co-creatie die als het ware voortkomen uit de imperfecties van de staat: *governance* en *feasability drivers* (Joshi & Moore 2003; Bovaird, 2007). *Governance drivers* ontstaan wanneer overheden een gebrek hebben aan probleemoplossend vermogen, waardoor co-creatie wenselijk wordt. Enerzijds kan dit komen,

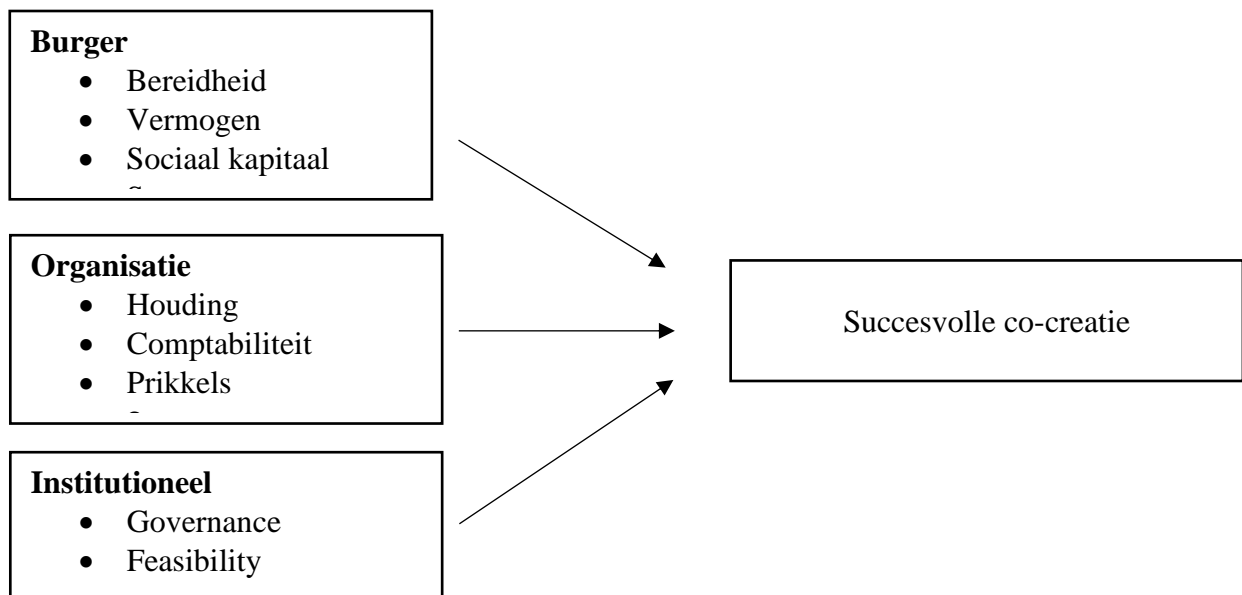
doordat overheden geen idee hebben hoe ze een maatschappelijk probleem moeten oplossen, waardoor ze de hulp van burgers nodig achten. Anderzijds kan de afname van bestuurscapaciteit een rol spelen. Het gevolg hiervan is dat overheden bepaalde diensten niet meer effectief kunnen aanbieden, waardoor burgers te hulp schieten om ondersteuning te bieden (Joshi & Moore, 2003). Laatstgenoemde komt voor wanneer de politieke omgeving aan verandering onderhevig is.

Dit in tegenstelling tot *feasibility drivers* die ontstaan wanneer openbare diensten niet effectief kunnen worden geleverd, omdat de omgeving te complex of te variabel is (Joshi & Moore 2003; Bovaird, 2007). Daarnaast spelen ook de kosten van interactie een rol in de beslissing om tot co-creatie over te gaan. In zulke gevallen worden eindgebruikers van diensten op een georganiseerde manier betrokken bij het co-creatieproces. Het komt erop neer dat overheden bepaalde *service users* moeilijk kunnen bereiken zonder co-creatie. Zo valt onder andere te denken aan verslaafden en kinderen die uitvallen op school. Deze twee institutionele factoren kunnen gezien worden als een overkoepeling, omdat dit de redenen zijn voor een publieke organisatie om over te gaan op co-creatie. De problemen in zulke gevallen zijn zo specifiek dat ze opgelost dienen te worden met een co-creatieproces.

3 Methodologie

In dit hoofdstuk komt om te beginnen het conceptueel model aan de orde. Vervolgens worden de theoretische concepten meetbaar gemaakt, oftewel geoperationaliseerd. Daarna wordt de onderzoeksstrategie- en methode besproken. Aansluitend volgt een casusselectie. Naderhand worden de kwalitatieve onderzoeksmethoden die worden gebruikt toegelicht. Tot slot volgt de validiteit en de betrouwbaarheid van dit onderzoek.

3.1 Conceptueel model: Factoren die van invloed zijn op succesvolle co-creatie

Het conceptueel model is opgesteld aan de hand van het theoretisch kader (zie paragraaf 2.2). Er zijn drie soorten factoren die van invloed zijn op succesvolle co-creatie: burger-, organisatie- en institutionele factoren. Burgerfactoren zijn onder te verdelen in de bereidheid van burgers, het vermogen van burgers en het sociaal kapitaal waar de burger over beschikt. De organisatorische factoren daarentegen worden gevormd door de houding van ambtenaren en professionals, de comptabiliteit van de organisatie en de prikkels die wel of niet aanwezig zijn met betrekking tot co-creatie. Voorts zijn er nog twee institutionele factoren: *governance* en *feasibility drivers*. Al deze factoren zijn van invloed op succesvolle co-creatie.

3.2 Operationalisatie

In deze paragraaf worden de theoretische concepten in het bovenstaande model meetbaar gemaakt. Meetbaar maken wil zeggen het bepalen hoe theoretische concepten in de echte wereld gemeten kunnen worden (Van Thiel, 2014). Het proces van operationalisatie is van belang, omdat het inzichtelijk maakt wat wordt gemeten in het onderzoek.

Tabel 1 Schematische weergave operationalisatie onafhankelijke en afhankelijke variabelen

Operationalisatie onafhankelijke variabelen			
<i>Factoren</i>	<i>Categorieën</i>	<i>Definitie</i>	<i>Indicatoren</i>
Burgerfactoren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bereidheid van burgers 2. Intrinsieke motivatie 3. Motivatie op basis van solidariteit 4. Morele motivatie 5. <i>Place attachment</i> 6. <i>Monitoral citizenship</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De wil om mee te doen aan het proces van co-creatie 2. Iets doen, puur voor het plezier en de voldoening die voortvloeit uit het uitvoeren van de activiteit 3. Iets doen, omdat het zo hoort 4. Iets doen uit de wil om bij te dragen aan het beleid van de overheid 5. Emotionele band tussen een persoon en een plaats 6. Politieke betrokkenheid met doel om de omgeving te verbeteren 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De perceptie tot bereidheid om mee te doen aan co-creatie 2. De perceptie tot bereidheid op basis van plezier en genoegdoening 3. De perceptie tot bereidheid op basis van solidariteit: omdat iets zo hoort 4. De perceptie tot bereidheid op basis van morele overwegingen 5. De perceptie tot bereidheid door affiniteit met de locatie

			6. De perceptie tot bereidheid op basis van politieke betrokkenheid
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vermogen van burgers 2. Individuele capaciteiten 3. Uitvoerbaarheid taak 4. Gevoel van invloed en eigenaarschap 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De mogelijkheid om mee te doen aan het proces van co-creatie 2. Intellectuele begaafdheid om mee te doen 3. Taken die uit te voeren zijn zonder hulp 4. Het gevoel dat meedoen verschil maakt en het gevoel van verantwoordelijkheid ten opzichte van de omgeving 	<ol style="list-style-type: none"> 1. De perceptie tot de mogelijkheid om mee te doen aan co-creatie 2. De perceptie van intellectuele begaafdheid om mee te doen 3. De perceptie dat taken makkelijk uit te voeren zijn 4. De perceptie dat invloed wordt uitgeoefend op de overheid en de perceptie verantwoordelijk voor de omgeving
	Sociaal kapitaal	Sociale relaties die aanwezig zijn in een netwerk	De perceptie van de aanwezigheid van sociale relaties

Organisatiefactoren	Positieve houding ambtenaren	Mate waarin ambtenaren open staan voor co-creatie en zich uitnodigend opstellen richting jongeren	De perceptie van een open houding richting jongeren
	Comptabiliteit organisatie	Mate waarin er uitnodigende organisatiestructuren en procedures zijn in de gemeente	De perceptie dat er uitnodigende structuren en procedures in de organisatie aanwezig zijn
	Aanwezigheid prikkels co-creatie	Mate waarin de voordelen van co-creatie duidelijk zijn voor ambtenaren	De perceptie dat de voordelen duidelijk zijn
Institutionele factoren	Aanwezigheid <i>governance drivers</i>	Aanwezigheid van oplossend vermogen	De perceptie dat de overheid probleemoplossend vermogen heeft
	<i>Feasibility drivers</i>	Mogelijkheid om diensten effectief te kunnen leveren	De perceptie dat de openbare dienstverlening effectief geleverd kan worden

Operationalisatie afhankelijke variabelen		
<i>Concept</i>	<i>Definitie</i>	<i>Indicatoren</i>
Succesvolle co-creatie	Als er aantoonbare beleidsmatige doorwerking plaatsvindt van het co-creatie proces	De perceptie dat de input vanuit het co-creatie proces doorwerkt in beleid

3.3 Onderzoeksstrategie- en methode

De onderzoeksstrategie die wordt toegepast is een kwalitatieve meervoudige casestudie. Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek, omdat dit in lijn ligt met het vraagstuk. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren? Om dit sociale verschijnsel te begrijpen is kwalitatief onderzoek essentieel, want het doel is niet alleen om te achterhalen wat de factoren zijn, maar ook het waarom hierachter. Dit kan gedaan worden door het fenomeen te onderzoeken in de natuurlijke omgeving (Boeije, 't Hart & Hox, 2009; Van Thiel, 2014). Middels een meervoudige casestudie is het mogelijk om te achterhalen welke onafhankelijke variabelen van invloed zijn op de afhankelijke variabele, want de onderzoeker wordt in staat gesteld om heel veel gegevens te verzamelen over een case (Van Thiel, 2014). Dit maakt het mogelijk om de resultaten te verifiëren (Salkind, 2010).

In beginsel is het onderzoek deductief, want de factoren die van invloed zijn op co-creatie zijn om te beginnen gezocht in de bestaande literatuur. Er bestaat dus al theorie over het onderwerp en dit onderzoek vindt plaats om te kijken of de theorie over co-creatie met volwassenen ook geldt voor co-creatie met jongeren. Middels dit onderzoek wordt gekeken of dit het geval is en als dit niet zo is, wordt het onderzoek inductief van aard, omdat er als het ware een theorie wordt ontwikkeld aan de hand van de onderzoeksresultaten (Van Thiel, 2010).

3.4 Casusselectie

In dit onderzoek zijn cases geselecteerd waarin sprake is van co-creatie met jongeren. Daarnaast dienen de cases uit verschillende gemeenten te komen, zodat het mogelijk is om over de gemeentegrenzen heen te klimmen. Verder is het een vereiste dat de cases intern zijn georganiseerd, want er zijn namelijk ook externe bureaus die co-creatie met jongeren organiseren zoals de *Missing chapter foundation* en *Speaking minds*, maar in dit onderzoek gaat het specifiek om intern georganiseerde co-creatie met jongeren. Het is van belang dat er bij elke case zowel ambtenaren als jongeren geïnterviewd kunnen worden voor een representatief beeld. De beschikbaarheid van deze respondenten is dus ook een vereiste. Daarnaast zijn de interviews bruikbaar als deze inzicht verschaffen in de succesfactoren van jongerenparticipatie. Om dit te bewerkstelligen wordt gebruikt gemaakt van een semigestructureerd interview voor beide respondenten en worden meerdere respondenten per categorie geïnterviewd.

Bij het selecteren dienen een aantal keuzes te worden gemaakt. Om te beginnen is gekozen om de volgende drie cases van co-creatie te bestuderen: gemeente Oosterhout, gemeente Den Bosch en Regio Hart van Brabant die bestaat uit negen gemeenten: Tilburg, Waalwijk, Heusden, Gilze Rijen, Oisterwijk, Dongen, Goirle, Loon op Zand en Hilvarenbeek. De gemeenten liggen in een kleine geografische cirkel, omdat het oorspronkelijke plan was om gebruik te maken van de kwalitatieve onderzoeksmethode participerende observatie, maar door de situatie van COVID-19 is dit weggevallen. Er is besloten om een reeks heterogene cases te selecteren. Regio Hart van Brabant is een samenwerkingsverband dat bestaat uit één grote gemeente en acht kleine gemeenten. Den Bosch is een grote gemeente, terwijl Oosterhout een middelgrote gemeente is. Laatstgenoemde case bevindt zich in de start periode van de jeugdtraad. Dit in tegenstelling tot de andere cases die al verder zijn gevorderd op dit gebied. De cases zijn dus *dissimilar* aan de hand van de grootte van de gemeente en ook geeft elke case een andere invulling aan jongerenparticipatie (zie paragraaf 4.1). Zo kan worden gekeken wat het effect is van de variatie in bepaalde belangrijke onafhankelijke variabelen. Er wordt gestreefd om achttien interviews af te nemen, verdeeld over drie cases. Dit zijn dus zes interviews per case, waarvan vier met jongeren en twee met ambtenaren om zo te streven naar een representatief beeld over factoren die van invloed zijn op succesvolle co-creatie.

3.5 Methodes

Er wordt gebruik gemaakt van semigestructureerde interview, wat betekent dat de vooraf opgestelde vragenlijst als richtlijn wordt gebruikt. De interviewvragen zijn gebaseerd op de operationalisatie van de theoretische concepten (zie paragraaf 3.2). Er worden jongeren en ambtenaren geïnterviewd om een zo goed beeld te krijgen van de burger-, de organisatie en de institutionele factoren die van invloed zijn op succesvolle co-creatie. De interviews zullen worden opgenomen en getranscribeerd. Het analyseren van deze data wordt gedaan door middel van coderen oftewel het stelselmatig ordenen. Dit wordt gedaan door tekstfragmenten te labelen met codes. Een code is in principe een woord of een korte zin die een kenmerk toewijst aan deze taal gebaseerde data (Saldana, 2015). Zo worden patronen in de data geïdentificeerd om uiteindelijk tot een antwoord te kunnen komen op de onderzoeksvraag: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren? Er is gekozen om in beginsel gesloten te coderen, omdat er wordt uitgegaan van een standaard systematiek die voortkomt uit het theoretisch kader. Zo wordt gelet op burger, organisatie en institutionele factoren tijdens het

coderen. Daarnaast worden nieuwe inzichten die voortkomen uit de interviews meegenomen via het open coderen. Dit stelt de onderzoeker in staat om nieuwe theoretische constructuren, variabelen en verbanden daartussen te vinden. De organisatie van het codeerproces wordt gedaan door middel van het programma ATLAS.ti, dus het is computerondersteund in plaats van handmatig. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de respondenten in dit onderzoek.

Tabel 2 Overzicht respondenten

	<i>Regio Hart van Brabant</i>	<i>Gemeente Den Bosch</i>	<i>Gemeente Oosterhout</i>
Respondenten in het onderzoek	Ambtenaar 1	Ambtenaar 3	Ambtenaar 5
	Ambtenaar 2	Ambtenaar 4	Ambtenaar 6
	Jongere 1	Jongere 5	Jongere 8
	Jongere 2	Jongere 6	Jongere 9
	Jongere 3	Jongere 7	Jongere 10
	Jongere 4		Jongere 11

Daarnaast wordt er een documentanalyse uitgevoerd. De toegestuurde beleidsdocumenten zijn het meest recent over de bestaande programmalijnen. Er wordt gebruik gemaakt van bestaande gegevens, dus materiaal wat al beschikbaar is (Baarda, 2018). Dit bestaand materiaal verwijst naar betekenissen die de onderzoeker door middel van interpretatie dient te achterhalen. De inhoudsanalyse van deze beleidsdocumenten is gericht op de organisatorische- en institutionele factoren. De analyse wordt dan ook gedaan aan de hand van de indicatoren (zie paragraaf 3.2). Middels de analyse is het mogelijk om de boodschap van de beleidsdocumenten te achterhalen.

3.6 Validiteit en betrouwbaarheid

Bij wetenschappelijk onderzoek komen betrouwbaarheid en validiteit om de hoek kijken. Zo bestaat betrouwbaarheid uit twee elementen: nauwkeurigheid en consistentie (Van Thiel, 2014). Bij nauwkeurigheid gaat het met name om de meetinstrumenten die worden gebruikt in het onderzoek. De te meten variabelen dienen zo correct mogelijk te worden vastgelegd. Om het eerste element van betrouwbaarheid te waarborgen, zijn ten eerste zowel de onafhankelijke als de afhankelijke variabelen gedefinieerd. Ten tweede zijn deze theoretische concepten omgezet in indicatoren (zie paragraaf 3.2), waardoor ze meetbaar zijn in de echte wereld. De indicatoren

zijn een adequate weerspiegeling van de theoretische concepten. Voorts zijn aan de hand van de indicatoren interviewvragen opgesteld voor zowel jongeren als ambtenaren. Consistentie betreft het principe van herhaalbaarheid, wat wil zeggen dat bij herhaling, het onderzoek vergelijkbare resultaten dient op te leveren als de meting en de omstandigheden hetzelfde zijn. Wanneer dit het geval is, is er geen sprake van toeval met betrekking tot de resultaten. Het interview dat wordt afgenomen bij de respondenten staat in relatie tot de indicatoren die zijn opgenomen in het operationalisatie schema. Daarnaast wordt het computerprogramma ATLAS.ti gebruikt om codes aan te brengen bij interviews, waardoor dit systematisch wordt aangepakt. Op deze manier wordt de betrouwbaarheid van het onderzoek gewaarborgd.

Validiteit verwijst naar de accuraatheid van de meting en kan worden onderscheiden in interne en externe validiteit (Van Thiel, 2014). Interne validiteit slaat terug op de vraag of de onderzoeker het effect heeft gemeten wat hij/zij wilde meten. Dit wordt mogelijk gemaakt als de operationalisatie op een adequate manier is uitgevoerd en als het theoretisch verband tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabelen bestaat. Externe validiteit daarentegen betreft de generaliseerbaarheid van het onderzoek, dus gelden de gevonden resultaten voor de gehele populatie? In dit onderzoek wordt ingestaan voor interne validiteit door middel van methoden triangulatie, wat betekent dat er verschillende methodes worden gebruikt om data te verzamelen (Cresswell, 2003). Er wordt namelijk gebruik gemaakt van interviews met zowel jongeren als ambtenaren en er wordt een inhoudsanalyse bij de beleidsdocumenten gedaan. Daarentegen heeft kwalitatief onderzoek wel een beperkte mate van generaliseerbaarheid, omdat er slechts drie cases uitgebreid bestudeerd worden, maar voor dit onderzoek levert dat geen problemen op, want het geeft wel een indicatie over de passendheid van de co-creatie literatuur op jongeren.

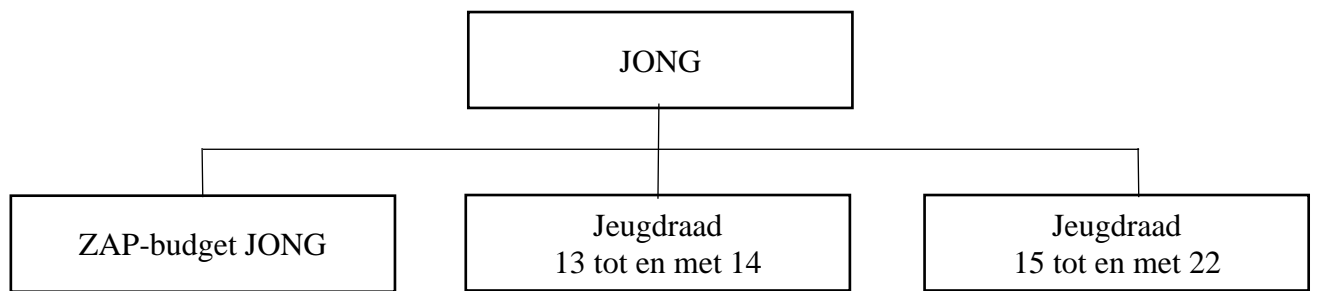
4 Resultaten

4.1 Introductie cases

In de nieuwe Jeugdwet, ingevoerd 1 januari 2015, is bepaald dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het aanjagen van jongerenparticipatie (Van Rijn, 2015). De gemeenten hebben een grote mate van beleidsvrijheid bij het uitvoeren van deze taak, waardoor jongerenparticipatie in elke gemeente anders wordt vormgegeven. Bij co-creatie met jongeren gaat het in het bijzonder over de betrokkenheid van jongeren bij de totstandkoming van beleid aangaande de jeugd. Dit kan gaan over allerlei thema's zoals onderwijs, maar ook jeugd(hulp)beleid. Er is gekozen om een specifieke tak van jongerenparticipatie binnen een case te analyseren, dus het is niet zo dat alle vormen van jongerenparticipatie zijn meegenomen die bestaan binnen de gemeenten, dus hier dient rekening mee gehouden te worden. Vandaar dat in deze paragraaf per case een schets wordt gegeven van de context en de programmalijnen van de gekozen tak van participatie om een zo goed mogelijk beeld te geven.

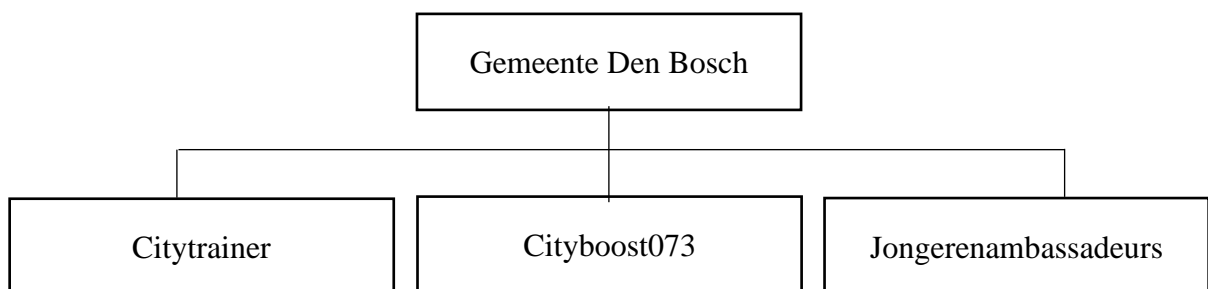
Cases 1: Gemeente Oosterhout

De gemeente bestaat uit de stad Oosterhout en drie kerkdorpen te weten Den Hout, Oosteind en Dorst (Gemeente Oosterhout, z.d.). Oosterhout telt 55.990 inwoners en daarmee is het een middelgrote gemeente. JONG is een programma van de gemeente Oosterhout dat het doel heeft om kinderen en jongeren te verbinden met de taken van gemeente en bevindt zich op de afdeling Team Projecten Buiten. JONG wilt zowel kinderen als jongeren betrekken bij de ontwikkeling, herijking en uitvoering van beleid. Sinds dit jaar hebben de projectleiders van JONG de opdracht gekregen om co-creatie met jongeren meer zichtbaar te maken middels een jeugdraad. Deze jeugdraad is opgedeeld in een groep voor dertien- en veertienjarigen en een groep voor vijftien tot en met 22-jarigen. Daarnaast heeft JONG door de jaren heen een netwerk opgebouwd via scholen, waar ze ook vaak input ophalen voor het beleid. Ook is het voor jongeren mogelijk om bij JONG een ZAP-budget aan te vragen (Gemeente Oosterhout, z.d.). Het betreft een subsidie van 500 euro met als doel dat activiteiten worden georganiseerd voor jongeren door jongeren. Dit laatste valt niet onder co-creatie, maar wel onder jongerenparticipatie. Zo heeft JONG in principe drie specifieke programmalijnen. In het onderzoek ligt de focus op co-creatie met jongeren en niet op jongerenparticipatie, want laatstgenoemde hoeft niet per se invloed te hebben op beleid.

Casus 2: Gemeente Den Bosch

De gemeente 's Hertogen Bosch heeft 154.205 inwoners en valt daarom onder de noemer grote gemeente (Ministerie van Buitenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, z.d.). De gemeente heeft drie programmalijnen: Citytrainer, Cityboost en de Jongerenambassadeurs en is ondergebracht op de afdeling Sociaal Domein. Citytrainer is een methodiek die wordt ingezet om kinderen, jongeren en volwassenen te activeren om in hun buurt een evenement te organiseren zoals een voetbaltoernooi (Citytrainer 's-Hertogenbosch, z.d.). Om dit te kunnen bewerkstelligen krijgen de deelnemers een training. De jongerenwerker springt in als dit noodzakelijk wordt geacht, dus begeleiding vindt alleen plaats waar nodig. Het organiseren van de evenementen is wel altijd in samenspraak met een professional. De Jongerenambassadeurs zijn een adviesorgaan dat gevraagd en ongevraagd advies geeft aan de gemeente, maatschappelijke organisaties of bedrijven (Hoogstede, z.d.). Wekelijks komen de ambassadeurs samen om advies te geven over beleid dat jongeren raakt. Zo heeft elke jongerenambassadeur een eigen portefeuille vanuit hun eigen intrinsieke motivatie en geven zij gevraagd en ongevraagd advies aan gemeente over dat thema. Ook organiseren ze evenementen op stedelijk niveau en andere activiteiten die relevant zijn voor jongeren zoals trainingen en workshops (Jongerenambassadeurs 's-Hertogenbosch, z.d.). Cityboost is een nieuwe methode waarin jongeren zelf met een initiatief komen en deze ook zelf uitvoeren (Cityboost, z.d.). De gemeente faciliteert de benodigde middelen en begeleiding, maar jongeren krijgen de ruimte om hun eigen idee vorm te geven en te realiseren.

Casus 3: Regio Hart van Brabant

Samen met de Jeugd is een samenwerkingsverband van de regio Hart van Brabant die bestaat uit de volgende gemeenten: Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Waalwijk en Tilburg. Hart van Brabant telt ongeveer 450.000 inwoners en bestaat uit acht kleine gemeenten en één grote gemeente zoals hieronder te zien is.

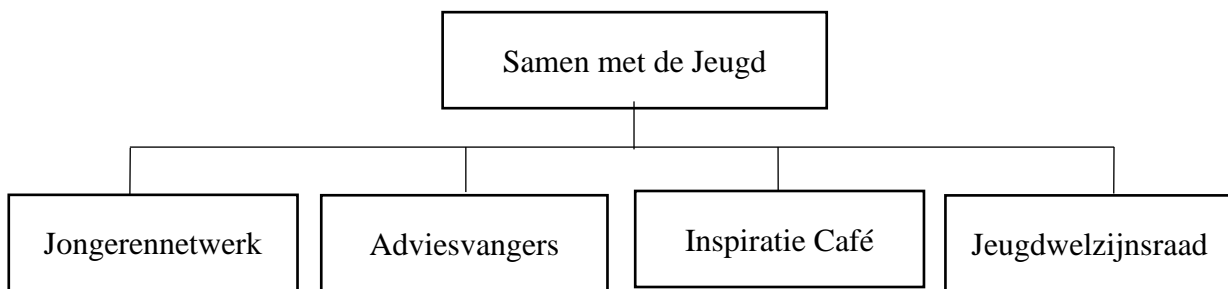
Tabel 3 Inwonersaantal gemeenten regio Hart van Brabant

Gemeenten	Inwonersaantal (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, z.d.)	Grootte
Tilburg	217.259	Groot
Waalwijk	48.240	Klein
Heusden	44.135	Klein
Gilze en Rijen	26.431	Klein
Oisterwijk	26.140	Klein
Dongen	26.051	Klein
Goirle	23.793	Klein
Loon op Zand	23.327	Klein
Hilvarenbeek	15.334	Klein

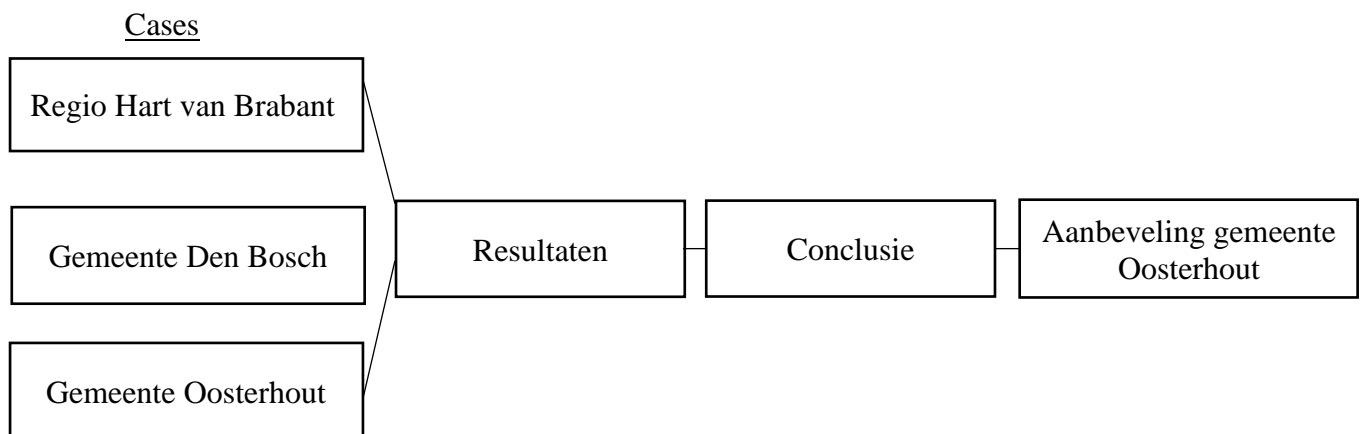
Tilburg is de gastheergemeente, waardoor deze gemeente de taken uitvoert rondom jongerenparticipatie voor de gastgemeenten. Inmiddels heeft Samen met de Jeugd vijf programmalijnen ontwikkeld door de jaren heen. Het Jongeren netwerk bestaat om jongerenparticipatie op de agenda te krijgen in de regio. De aanjagers van de regio proberen de brug te slaan tussen de jongeren en de gemeenten, maar om dat voor elkaar te krijgen is het van belang alles daartussen met elkaar te verbinden. Vandaar dat ze regelmatig in contact staan met wethouders, beleidsmedewerkers, jeugdburgemeesters, kinder- en jongerenraden, leerlingenraden, studentenraden van het mbo, hbo en wo (Saeboe & Thomassen, 2019). Via deze weg halen de aanjagers op wat er leeft in de regio en proberen ze jongeren te betrekken in allerlei projecten rondom inspraak, invloed en initiatief die hieronder verder worden uitgewerkt en wordt gevraagd en ongevraagd advies gegeven.

De adviesvangers zijn een groep jongeren die getraind zijn om via peer-to-peer-brainstorm-methode input op te halen bij andere jongeren, van hun eigen leeftijd, om zodoende een advies te geven aan een gemeente of jeugdhulpinstellingen die komen met een vraag

(Saeboe & Thomassen, 2018). In elke gemeente van de regio zijn er adviesvangers die zo een brainstorm kunnen uitvoeren. Het Inspiratie Café wordt georganiseerd door jongeren voor jongeren en richt zich op het geven van ongevraagd advies. Het uitgangspunt is dat jongeren zelf de regie in handen hebben, maar waar nodig ondersteuning krijgen van de aanjagers (Saeboe & Thomassen, 2018; Saeboe & Thomassen, 2019). Een proces ontstaat wanneer jongeren zich willen verdiepen in actuele jeugd vraagstukken. Kenmerkend voor het Inspiratie Café zijn de pizza-brainstormsessies waarbij jongeren met elkaar praten om zo tot een ongevraagd advies te komen. De Jeugd welzijnsraad is een vaste klankbordgroep die bestaat uit jongeren die ervaring hebben met jeugdhulp (Saeboe & Thomassen, 2019). De raad komt een keer per twee weken samen om jeugdhulpvraagstukken te behandelen, want zij hebben namelijk ervaringskennis die relevant is voor beleidsmedewerkers. Vandaar dat Jeugd welzijnsraad een vraaggericht karakter heeft.

Aan de hand van de deze drie cases wordt gekeken welke burger, organisatie en institutionele factoren zorgen voor succesvolle co-creatie met jongeren binnen de gemeente. Op basis van de resultaten volgt een conclusie en een aanbeveling voor de gemeente Oosterhout over hoe het co-creatieproces het beste vormgegeven kan worden. Hieronder volgt een schematische weergave van de onderzoeksopzet voor het overzicht.

4.2 Resultaten kwalitatief onderzoek

4.2.1 Resultaten burgerfactoren gemeente Oosterhout

De jongeren geven stuk voor stuk aan bereid te zijn om mee te doen aan co-creatie: “Nou, ik denk voor nu wel ja. Daarna kijk ik wel hoe het loopt, maar op dit moment vind ik het leuk om te doen”. Verder doen ze het echt voor het plezier wat voortvloeit uit de jongerenparticipatie: “Ik denk dat ze hetzelfde als ik hebben, dus dat het gewoon leuk is. Het is gewoon leuk om te doen en om andere kinderen en jongeren actief te maken daardoor”. Het activeren van anderen komt vaker terug als beweegreden om mee te doen: “Uhm ja, gewoon om mee te beslissen en ik wil dat meer kinderen en jongeren in de toekomst meehelpen met het bedenken van dingen voor de jeugd”. Hierin komt echt de intrinsieke motivatie van de jongeren terug. Daarnaast is het zo dat de jongeren zich niet echt verbonden voelen met de gemeente Oosterhout, want ze zeiden steeds: “Nee, ik doe het echt, omdat ik het leuk vind”.

Wat betreft de individuele capaciteiten van de jongeren, zitten drie van de jongeren nog op het vmbo en de andere doet een mbo-opleiding. Verder ervaren ze allemaal dat ze genoeg kennis hebben om mee te doen alhoewel dit natuurlijk wel verschilt per onderwerp: “Ja, dat denk ik wel, want ik weet wel waar ik over aan het praten ben. Ik kan natuurlijk niet ergens aan beginnen waar ik niets over weet. Het ligt ook aan het onderwerp hoor. Ik heb van het ene onderwerp bijvoorbeeld niet heel veel verstand, maar van het andere onderwerp juist wel”. Ze vinden dat tot nu toe duidelijke taal wordt gesproken: “Nee, alles wordt wel goed uitgelegd en als je het niet snapt kan je het altijd nog vragen zeg maar”. Het is wel zo dat deze jongeren alleen nog contact hebben gehad met de projectleiders van JONG en dus niet met andere ambtenaren. Verder hebben de jongeren de verwachting dat de taken uitvoerbaar zijn en ze het vanzelf leren: “Ik denk als je dit vaker doet dat je het dan vanzelf doorkrijgt en er ook goed in wordt. En dat het dan steeds leuker wordt ook”. Daarbij hebben ze op dit moment ook nog geen behoefte aan trainingen: “Nee, ik denk niet echt een training, maar ik denk dat de jongeren die al langer aan co-creatie doen ons wel kunnen helpen in het begin”. De jongeren kunnen nog niets zeggen over het gevoel van invloed, omdat ze echt nog in de startfase zitten. Ze hebben nog niet in contact gestaan met beleidsmakers alleen met de begeleiders van de jeugdraad. Verder voelen ze zich wel verantwoordelijk.

De jongeren hebben allemaal een sociaal netwerk bestaande uit familie, vrienden en sportverenigingen. Ze geven aan in grote lijnen overeen te komen in waarden en normen met hun naasten: “Soms wel meningsverschillen, maar niet echt totaal verschillende normen en waarden”. Een van hen geeft aan niet iedereen te vertrouwen: “Uhm ja sommige zijn niet heel

echt dan houd ik wel afstand, maar ik heb ook echt goede vriendinnen”. Dit in tegenstelling tot de anderen die wel allemaal hun sociale netwerken blindelingsvertrouwen.

4.2.2 Resultaten organisatiefactoren gemeente Oosterhout

De projectleiders zijn niet bepaald enthousiast over de jeugdraad die van bovenaf is opgelegd: “Wij, JONG, hebben nooit een jeugdraad gewild, omdat je een specifieke groep jongeren neerzet. Hoe kun je die over dingen laten beslissen waar ze helemaal niet mee bezig zijn of waar ze al te oud voor zijn”. Verder zijn er geen beleidsdocumenten ter beschikking over hun recente programmalijnen. Het volgende wordt erover gezegd: “Beleid kan nogal statisch zijn en onze kracht zit meer in het laten zien wat we doen in plaats van een beleidsdocument opleveren. Wij zijn meer doeners zeg maar”. Vanuit dit kan geconcludeerd worden dat de projectleiders van dit gemeentelijke programma geen waarde hechten aan beleidsdocumenten. Wat betreft de houding van andere ambtenaren in de organisatie wordt het volgende gezegd: “Vaak denken ze dat we een feestje aan het bouwen zijn, maar dat is ook onwetendheid”. Toch geven ze aan dat er de laatste jaren een olievlek is ontstaan en dat jongerenparticipatie steeds meer een algemeen ding is geworden binnen de organisatie. Alhoewel sommige ambtenaren sceptisch ertegenover staan, zijn er steeds meer ambtenaren die naar hen toekomen voor hulp.

Als het gaat om de comptabiliteit van de organisatie komt het volgende terug in de interviews: “Wij passen onze agenda aan de jongeren aan. Desnoods zitten we zondagochtend. Voor ons maakt het niet zoveel uit, maar voor collega’s is dat een ander verhaal. Van beleidsmedewerkers wordt wel verwacht dat ze in de avonden kunnen als dat nodig is, want je bedenkt het niet allemaal achter je bureau. Ik geloof wel dat wij als organisatie openstaan voor het buiten kantoortijden werken en het inspelen op jongeren”. Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat de organisatie in zijn geheel geen rekening houdt met de jongeren. Over trainingsfaciliteiten komt naar voren dat het belangrijk is om bepaalde vaardigheden aan te leren die van belang zijn als er met jongeren wordt gewerkt. Hierbij wordt aangegeven dat zulke trainingen dan worden gedaan door de *usual suspects* en dat is dan niet de doelgroep die ze willen bereiken. Daarnaast zijn er ook ambtenaren die zulke vaardigheden nooit onder de knie krijgen, dus: “We moeten niet zeggen dat elke beleidsmedewerker met jongeren moet kunnen werken, want dat is niet zo. Daar kunnen wij mee helpen, want stel je kunt het echt niet, maar je wilt wel betrokken zijn, dan kunnen wij ze daarbij helpen”. Ze willen graag de verbindende schakel zijn tussen de beleidsmedewerkers en de jongeren. Verder gaat het contact met de jongeren met name over WhatsApp, want dat werkt. Mailcontact met de jongeren gaat over het algemeen wat minder, omdat ze niet vaak in hun mail kijken.

De projectleiders van JONG zien de meerwaarde in van jongerenparticipatie: “Nou, voor de gemeente kan het eigenlijk heel veel meer informatie opleveren en ook op een andere manier dan via de paden die we altijd gebruiken”. Daaraan wordt het volgende toegevoegd: “Je hebt de jongeren nodig om de juiste oplossingen te bedenken en dan krijg je ook meteen draagvlak”. Verder is het wel zo dat de meerwaarde wordt gezien in de organisatie: “Uhm die meerwaarde wordt wel gezien, maar ik heb ook niet de illusie dat ik iedereen daarin meekrijg”. De prikkels van co-creatie zijn er, maar ze worden nog niet door iedereen in de organisatie gezien.

4.2.3 Resultaten institutionele factoren gemeente Oosterhout

Co-creatie met jongeren ontstaat binnen de gemeente als er geen probleemoplossend vermogen meer is omtrent een bepaald maatschappelijk vraagstuk: “Uhm ja ik denk het wel, omdat een beleidsmedewerker soms zo vast zit in de opdracht en in het beleid wat er ligt. Er zijn vraagstukken die specifiek bij jongeren liggen. Bijvoorbeeld overlast van alcohol en dan kun je vanaf je tafel niet de oplossing bedenken. De jongeren zijn dan nodig om de juiste oplossingen te bedenken en dan krijg je ook draagvlak voor je oplossing en voor je uitvoering”. In dit citaat komt echt de *governance driver* terug.

Daarnaast is het zo dat bepaalde vraagstukken zo complex zijn dat het nodig is om met de eindgebruikers zelf in contact te komen: “Het is goed om naar jongeren te luisteren en daar iets mee te doen. Zo zijn er bij schooluitval bijvoorbeeld andere dingen die daaromheen zitten, want er kunnen haakjes zijn die ervoor zorgen dat jongeren weer terugkeren naar school, maar die niet zijn gezien door beleidsmedewerkers. Ik begrijp niet hoe ze beleid maken, zeker als het specifiek gaat over schooluitval, zonder dat jongeren erbij betrokken worden. Ja, dat komt er bij mij niet in, want dan zit je bij elkaar dingen te bedenken, maar je moet ook kijken of het de juiste snaar bij jongeren raakt, maar dat kan alleen als je ze erbij betreft zeg maar”. Het is dus belangrijk om ze te betrekken, omdat de praktijk vaak anders werkt dan op papier. Zo komt de *feasibility driver* naar voren.

4.2.4 Inductieve resultaten gemeente Oosterhout

Qua zichtbaarheid en naamsbekendheid komt het volgende uit de interviews: “Ik denk dat je ook de brochure hebt gezien, want we doen eigenlijk heel veel, maar als je op straat vraagt of mensen ons kennen zal dat niet altijd positief worden beantwoord, omdat mensen het gewoon nog niet weten”. Alhoewel ze niet als doel hebben om JONG echt in de kijker te zetten, is het

wel een bijvangst voor het totale programma als het meer zichtbaar wordt binnen de gemeente zowel extern als intern. Wat betreft de groepssfeer geven de jongeren aan dat ze elkaar eigenlijk nog niet kennen, omdat ze pas in de startfase zitten van de jeugdraad. Daarnaast is het de bedoeling dat ze een keer per maand samen komen, maar of dit genoeg is om echt een band tussen de jongeren te laten ontstaan is de vraag. Verder is er nog geen vaste dag besproken om samen te komen. Bij de terugkoppeling wordt aangegeven: “En waar wij voor staan is dat je niet alleen moet ophalen maar ook dingen terug moet brengen dus dan moet je terugbrengen wat je hebt opgehaald”. Hieraan wordt toegevoegd dat terugkoppeling niet altijd mogelijk is, omdat er soms jaren overheen gaan, omdat het beleid zo stroperig is. Als het gaat om vergoeding wordt het volgende gezegd: “Ik denk dat ze dit wellicht zelf ook kunnen aangeven dus van goh wij zouden bijvoorbeeld een workshop of een training willen. Dit kan ook iets zijn wat je terugdoet, dus het hoeft niet altijd iets financieels te zijn”.

4.2.5 Resultaten burgerfactoren gemeente Den Bosch

Er komt naar voren dat de jongeren bereid zijn om te blijven meedoen, maar dat het niet altijd mogelijk is om door te blijven gaan: “Ja, ik wil dit wel blijven doen, maar het ligt er voor mij wel aan, want nu woon ik in Den Bosch en waarschijnlijk ga ik hier volgend jaar studeren, dus dan kan ik doorgaan, maar ik weet nog niet zeker waar ik volgend jaar studeer, dus zolang het te combineren is, wil ik het wel graag blijven doen”. Ook gaf een van de jongeren aan dat ze binnenkort gaat beginnen met een baan, dus op een gegeven moment houdt het op. Voor een aantal jongeren is het handig om mee te doen aan jongerenparticipatie voor hun studie. Zo kunnen er contacten opgebouwd worden en is het makkelijk om een stage te regelen binnen de gemeente. Dit komt overeen met wat er in het beleidsdocument wordt gezegd als het gaat om intrinsieke motivatie “Ook geven jongeren aan dat zij het voor hun eigen ontwikkeling doen, zij leren veel en bouwen een netwerk op” (Hoogstede, z.d., p. 17). Ook er zijn jongeren die mee doen, omdat ze het echt leuk vinden. Voor hen is het eigenlijk een soort hobby. Verder zijn er jongeren die meedoen, omdat ze echt iets willen veranderen: “Ik heb toen gekozen om de portefeuille diversiteit te doen, omdat ik dat zelf belangrijk vind. Ik ben begonnen met LBHT-dingen, omdat ik zelf in die doelgroep val”. Dit valt wel samen met de morele motivatie, want zo willen ze bijdragen aan beleid. De morele motivatie is ook naar voren gekomen bij de analyse van het beleidsdocument: “Een aantal jongeren geven aan dat zij jongerenambassadeur zijn geworden met als doel iets voor de stad te kunnen betekenen en iets te willen en kunnen veranderen” (Hoogstede, z.d., p. 17). In de interviews kwam wel terug dat de jongeren iets met Den Bosch moeten hebben, dus in de zin van wonen, werken of studeren, maar het is niet zo

dat de jongeren dit doen, omdat ze zich zo verbonden voelen met de gemeente: “Hmm, beetje, maar niet echt verbonden. Het is niet dat ik hiervoor altijd wil blijven”. Slechts een van de jongeren geeft aan niet meer weg te willen uit de stad. In het beleidsdocument komt het volgende terug over *place attachment*: “Tot slot zijn Jongerenambassadeurs jongeren met een hart voor de stad, zij willen de stad verbeteren” (Hoogstede, z.d., p. 15).

De geïnterviewde jongeren doen mbo- en hbo-opleidingen in Den Bosch en ervaren genoeg kennis te hebben om mee te doen: “Ik denk dat ik op zich wel genoeg kennis heb en ik ben iemand die vragen stelt als ik iets niet snap, maar tot nu toe zijn er geen dingen voorbijgekomen waarvan ik dacht dit is mij te moeilijk”. Verder komt het volgende naar voren: “Ik weet dat het voor jongeren soms lastig is, want voor ambtenaren is het lastig om uit jargon te stappen en om het in Jip en Janneke taal uit te leggen waar ze mee bezig zijn”. Toch leggen ambtenaren het uit als de jongeren het niet begrijpen en erom vragen. Daarnaast wordt aangegeven dat de taken uitvoerbaar zijn, want het is een kwestie van leren door te doen: “Juist door mee te doen leer je heel veel”. Er worden ook weleens trainingen gegeven en dit ervaren de jongeren als positief, omdat ze zo in staat worden gesteld om zich te ontwikkelen. Ook wordt gezegd dat de begeleiding elke vergadering erbij is om de jongeren te sturen waar nodig. Het gevoel van eigenaarschap is zeker aanwezig bij de jongeren: “Ja eigenlijk wel, want je voelt je verantwoordelijk voor die jongeren en daar kan ik iets voor regelen of iets voor verbeteren”. Dit valt ook te lezen in het beleidsdocument: “Jongerenambassadeurs nemen actie naar aanleiding van wat zij signaleren, ook stimuleren zij andere jongeren om in actie te komen” (Hoogstede, z.d., p. 15). Bovendien neemt het grootste gedeelte van de beleidsmedewerkers in de organisatie de Jongerenambassadeurs serieus, dus er is ook een gevoel van invloed: “Laatst toen kwamen twee mensen langs voor de Omgevingsvisie en die waren al door de stad geweest en hadden echt met heel veel groepen gepraat, maar ze kregen vaak hetzelfde te horen, want dan krijg je dus de *usual suspects* die langskomen en die kwamen dan langs ons, omdat ze dan een ander geluid wilden horen. En uhm we kregen al snel te horen van we krijgen nu al meteen andere dingen te horen, dus mogen we alsjeblieft bij de volgende stap nog een keertje terugkomen? Zouden jullie dat leuk vinden? Ik denk dat ambtenaren wel een stuk enthousiaster zijn geworden”. Toch zijn er nog steeds ambtenaren die langskomen om het even af te vinken, dus het verschilt per ambtenaar.

De meerderheid van de jongeren geeft aan dat de waarden en normen wel overeenkomen: “Uhm in de grote lijnen wel, maar natuurlijk hebben we wel discussies over dingen zoals ideologie”. Dit in tegenstelling tot een persoon: “Uhm ja de meeste wel, maar ik ben ook bevriend met verschillende soorten mensen, want ik kan met iedereen wel omgaan, dus

de ene die vindt school weer heel belangrijk, terwijl de ander vrienden weer heel belangrijk vindt, dus het verschilt best veel eigenlijk”. Een iemand geeft aan niet iedereen te vertrouwen, terwijl de anderen wel iedereen vertrouwen in hun omgeving. Wel geven ze stuk voor stuk aan erg veel tijd te besteden aan hun sociale netwerk. Dit komt ook terug in het beleidsdocument: “Alle jongeren geven aan dat zij een achterban hebben waarmee zij ideeën en initiatieven kunnen bespreken” (Hoogstede, z.d., p. 17).

4.2.6 Resultaten organisatiefactoren gemeente Den Bosch

Er wordt aangegeven dat de houding per ambtenaar verschilt in de organisatie: “Zo is de ene ambtenaar goed voorbereid als hij langskomt, terwijl de andere ambtenaar alleen komt, omdat het moet”. Ze hebben opgemerkt dat dit ligt aan de wethouder die erboven staat. Zo maakt de wethouder die zich inzet voor talentontwikkeling vaak gebruik van jongerenparticipatie. Dit in tegenstelling tot andere wethouders die dit niet in hun portefeuille hebben. Daarnaast wordt het volgende gezegd: “Ik denk dat het echt eng is om jouw idee voor te leggen aan een groep jongeren die het dan misschien wel een slecht idee vinden, terwijl het voor hen is bedoeld. Ik denk dat er soort van angst is, maar ook wel betweterig en ook dat ze nog niet zien of niet willen zien wat jongeren kunnen betekenen voor de organisatie”. Er is wel een soort angst onder de ambtenaren wat voor een gesloten houding ten opzichte van de jongeren kan zorgen. In het beleidsdocument komt slechts de houding van de begeleider terug en wordt de rest buiten beschouwing gelaten: “Het bestaansrecht van jongerenambassadeurs hangt sterk samen met de mensen die deze groep leiden en de jongeren. Het is dus van belang om enthousiaste en actieve deelnemers en begeleiders te hebben” (Hoogstede, z.d., p. 15).

Als het gaat om comptabiliteit van de organisatie wordt dit gezegd: “We kunnen van vijf tot acht vergaderen op donderdag in het gemeentehuis, maar het is niet zo dat er specifiek rekening wordt gehouden met de jongeren, want burgerzaken is bij ons ook open tot acht en om acht moet je ook echt buiten staan zeg maar”. De organisatie in zijn geheel houdt geen rekening met de jongeren, maar de begeleider van de jongerenambassadeurs wel. In het beleidsdocument komt naar voren dat er een thuisbasis is, het gemeentehuis, waar de Jongerenambassadeurs altijd terecht kunnen om bij elkaar te komen. Eens in de twee jaar wordt een sessie gehouden om collega’s bewust te maken van het feit dat jongerenparticipatie een ding is en om te laten zien hoe ambtenaren jongeren kunnen betrekken in hun werk. Verder faciliteert de gemeente in de breedste zin van het woord, dus naast middelen en geld, zorgt de gemeente ook voor de begeleiding van de jongeren. Dit laatste komt ook terug in het beleidsdocument: “Goede

begeleiding moet steeds aanwezig zijn en continuïteit garanderen” (Hoogstede, z.d., p. 17). En het contact met de jongeren vindt plaats via WhatsApp, e-mail en nu ook via Zoom.

De projectleiders zien zelf de meerwaarde van co-creatie met jongeren wel: “Ja, als je beleid maakt voor jongeren is het handig om met hen te spreken, zodat je weet wat zij vinden. Het kost wellicht meer tijd en moeite, maar uiteindelijk kom je altijd wel beter uit dan als je zelf iets gaat proberen, wat je niet met jongeren hebt gecommuniceerd”. Daarbij wordt vermeld dat jongeren niet in een stramien zitten waar beleidsmedewerkers vaak wel inzitten, waardoor hun ideeën echt verfrissend kunnen zijn. Als het gaat om hun collega’s verschilt het per ambtenaar of ze de meerwaarde ervan inzien.

4.2.7 Resultaten institutionele factoren gemeente Den Bosch

Het probleemoplossend vermogen wordt vergroot door de samenwerking tussen jongeren en volwassenen: “Ja, ik denk van stel je open uhm en vraag ze op de juiste manier hun mening en dan krijg je de mooiste dingen en daar geloof ik echt in en daar zet ik me ook keihard voor in dat dat ook blijft gebeuren, omdat ik denk dat we niet zonder kunnen en ik geloof nogmaals in het beide verhaal, dus de jongeren hebben de volwassenen nodig als ze het op de goede manier doen en andersom”. Hierin komt de *governance driver* terug.

Er wordt aangegeven dat het belangrijk is om jongeren te betrekken, omdat de jongeren dichterbij de belevingswereld staan van beleid dat te maken heeft met hen: “Ik geloof echt dat jongeren een enorme bijdrage hebben en een mening en dat je die niet kunt uitsluiten, omdat het vaak een hele goede en frisse mening is. En als het over jongeren gaat, staan ze ook dichterbij de leefwereld”. Ze hebben jongeren dus nodig om hun beleid meer effectief te maken voor de doelgroep en zo komt de *feasibility driver* terug bij deze gemeente.

4.2.8 Inductieve resultaten gemeente Den Bosch

Tijdens het interview is representativiteit naar voren gekomen: “Ik zie dat er heel veel diversiteit inzit, maar er is altijd wel iets wat je mist, daar moet je echt scherp opzitten, dus je mist altijd wel een of twee soorten mensen, dus ik zie dat we twee jaar geleden te weinig 22-plussers hadden en nu hebben we te weinig 16-plussers als je het over leeftijd hebt. We hebben wel kleur, maar ik mis nu wel wat culturele achtergrond en als je dat dan mist dan gaan we daar met z’n alle mee aan de slag en dan gaan we kijken hoe gaan we die binnenkrijgen, dus het is een continu proces van wat we missen in de groep”. In het beleidsstuk komt het volgende terug hierover: “Het is belangrijk om te zorgen voor een diverse groep jongeren die representatief

zijn voor de jongeren uit de stad. Echter blijkt een representatieve groep vaak lastig te realiseren” (Hoogstede, z.d., p. 19). Ook al is het soms lastig om dit te bewerkstelligen is het wel belangrijk om een zo divers mogelijke groep te hebben, want dit wordt door hen gezien als een succesfactor.

Wat betreft de groepssfeer stond er in het beleidsdocument het volgende: “Werk naast de adviezen ook aan teambuilding in de vergaderingen van de jongerenambassadeurs. Zorg dat de jongeren elkaar goed kennen en dat de begeleidster de jongeren goed kent en andersom” (Hoogstede, z.d., p. 22). Er komt duidelijk naar voren dat een persoonlijke band belangrijk is. Voorts is niet alleen de band tussen de jongeren en de begeleider van belang, maar ook de band met andere beleidsmedewerkers, zodat iedereen weet waar hij of zij moet zijn in de organisatie. Wat in de interviews met name naar voren kwam is de band tussen de groepsleden: “Ja, dat denk ik wel, want iedereen kan het goed met elkaar vinden en meestal, na elke vergadering, zitten wij met z’n alle in de kroeg na te kletsen en uhm dat vind ik belangrijk, dus het is altijd gezellig en ik vind het wel belangrijk dat je een gezellige sfeer hebt en dat je het altijd leuk kan hebben met elkaar. Het is een soort vriendengroep geworden”. Een van hen gaf aan dat een van de redenen om mee te doen, een groep vrienden maken was, en dat is gelukt.

Wat betreft zichtbaarheid of naamsbekendheid creëren komt het volgende terug: “Wat we hebben afgesproken is dat er iedere week wel twee dingen op Facebook moeten komen, zodat mensen blijven zien dat we leven. En intern zorgen we er ook telkens voor dat er nieuwsbrieven zijn et cetera, alleen maar om ervoor te zorgen dat we zichtbaar blijven”. Daarnaast is het echt belangrijk om successen te delen, want zo wordt bewijs geleverd van de meerwaarde van co-creatie met jongeren. In het beleidsstuk wordt hierover gezegd: “Tot slot zouden ook jongeren uit de stad de weg naar de Jongerenambassadeurs makkelijk moeten kunnen vinden, zij moeten zich gehoord voelen en s□□-Hertogen Bosch zou een stad van de jongeren moeten worden” (Hoogstede, z.d., p. 18). Hier ligt de focus dus met name op de externe communicatie.

Ook komt een vergoeding voor de jongeren terug bij het open coderen: “Het is vrijwillig, we krijgen een vergoeding als in we krijgen twee keer per jaar een VVV-bon en we hebben vaak een jaarafsluiting aan het einde van het jaar en aan het einde van het schooljaar, en dan gaan we een keer uiteten en dan doen we iets leuks, dus het is niet dat we maandelijks een bedrag op onze rekening krijgen. Wat dat betreft is het volledig vrijwillig, dus die dank wordt geuit in een VVV-bon en uiteten gaan. Dat is dan twee keer per jaar”. Het gaat de jongeren ook niet per se om het geld, want daar doen ze het niet voor, maar om de blijk van waardering.

Tot slot de terugkoppeling: “Ja, dat is iets waar je als projectmedewerker of projectleider echt op moet zitten, want het zit nog niet echt in het systeem dat ambtenaren het terugkoppelen”. De terugkoppeling als het gaat om ongevraagd advies is het niet gemakkelijk, want ambtenaren weten niet zo goed wat ze ermee moeten of ze vinden het niet interessant genoeg, dus dan is het meer iets wat wordt meegegeven, maar vaak doen ze er niets mee. Daarbij geven de jongeren aan dit ook jammer te vinden, omdat ze wel tijd en energie in de adviezen hebben gestoken. In de tekst komt het volgende hierover terug: “Tot slot is een tip om te zorgen voor successen die op korte termijn zichtbaar zijn voor de jongeren, dit bevordert de motivatie van de jongeren” (Hoogstede, z.d., p. 15).

4.2.9 Resultaten burgerfactoren regio Hart van Brabant

De bereidheid onder de jongeren is er zeker in de regio Hart van Brabant. Zo geven de jongeren aan dat ze al langere tijd meedoen met jongerenparticipatie: “Uhm ja ik doe al dingen met Samen met de Jeugd sinds de eerste adviesvangers poule en verder heb ik altijd hier en daar meegeholpen”. Buiten Samen met de Jeugd doen de meesten ook jongerenparticipatie voor andere partijen in de regio. Daarbij geven de jongeren aan dit in de toekomst te willen blijven doen. In het beleidsdocument daarentegen kwam naar voren dat het vinden van jongeren tegenviel bij programmalijn de Adviesvangers: “Maar de zoektocht naar het vinden van deelnemende jongeren viel heel erg tegen. Ook als we aansloten bij bestaande groepen bleek het in veel gevallen een zeer tijdrovende zaak om jongeren te vinden die mee willen doen” (Saeboe & Thomassen, 2019, p. 3). Dit in tegenstelling tot de andere programmalijnen waar er geen moeite is om jongeren te vinden die willen deelnemen, want dan wordt er gebruik gemaakt van het jongeren netwerk wat door de jaren heen is opgebouwd. Wat betreft intrinsieke motivatie komt in de interviews naar voren dat de jongeren graag iets willen betekenen voor diegenen die met Jeugdzorg te maken krijgen, zodat deze jongeren niet hetzelfde hoeven mee te maken als zij: “Zo kan ik voorkomen dat iemand anders dezelfde ervaring krijgt, want als ik er iets van zeg en er wordt iets aan gedaan dan kunnen mensen beter geholpen worden en dat ik die ervaring heb, is nou eenmaal zo. Daar kan ik niets meer aan doen. Ik kan er wel mee leven, maar ik wil niet dat mensen die kwetsbaarder zijn zoiets meemaken, want dat is echt schadelijk”. Verder wordt er nog gezegd dat ze graag van jongeren horen wat hun ervaringen zijn, omdat ze de invloed hebben om dingen te veranderen in de Jeugdwelzijnsraad. Hier halen ze heel veel voldoening uit en dat geeft ze een goed gevoel. Alle jongeren geven aan dat ze graag iets bijdragen aan het beleid van de gemeente. Dit komt voort uit hun eigen ervaringen met Jeugdhulp en elk van hen heeft iets anders meegemaakt. De jongeren in de

Jeugdwelzijnsraad zijn dus ervaringsdeskundigen: “In de kern heeft iedereen wel dezelfde beweegredenen en iedereen zit er natuurlijk in, omdat ze een persoonlijk verhaal hebben waarbij ze denken dit maakt mij tot het maken van een nieuw beleid”. En met de input wordt daadwerkelijk ook iets gedaan. Hierin komt de morele motivatie van de jongeren terug. Verder geeft slechts een van de jongeren aan dat Tilburg haar hart heeft gestolen en dat dit deels een van haar beweegredenen is: “Ik heb ook gezegd dat Tilburg echt mijn plekje is geworden en sinds ik op kamers ben gaan wonen, merk ik dat ik het liefst deze stad op een bepaald niveau wil brengen, zodat mensen van buitenaf ook komen kijken hoe wij het doen als stad en we doen het goed, maar er zijn ook nog een hoop dingen die beter kunnen en ik ben blij dat ik daar steeds aan kan bijdragen, dus ik probeer ook zoveel mogelijk vrijwilligerswerk in de stad te doen”. De andere jongeren geven aan dat ze zich niet zo verbonden voelen met de stad, maar dit juist doen, omdat ze het echt leuk vinden.

De jongeren in de jeugdwelzijnsraad studeren op het mbo of het hbo. Daarbij geven de jongeren aan dat ze stuk voor stuk ervaringskennis hebben, waardoor ze mee kunnen blijven doen in de Jeugdwelzijnsraad: “Ik heb heel veel kennis vanuit mijn eigen ervaringen, dus ik zeg vaak dingen waar hulpverleners of betrokken partijen iets aan kunnen hebben”. Natuurlijk verschilt de ervaringskennis per onderwerp, maar dan geven de jongeren aan wat ze zouden willen als ze in die situatie terecht zouden komen. Daarbij geven ze aan dat de ambtenaren over het algemeen in Jip en Janneke taal hun beleidsstukken kunnen uitleggen. Als dit niet het geval is dan wordt hier meteen wat van gezegd: “Ja, als we iets niet snappen dan kunnen we gewoon zeggen van: “Wat bedoel je? Ik snap het niet, leg even uit”. Dan leggen ze uit wat het betekent en soms helpen we elkaar ook met het uitleggen”. Ze geven ook aan dat het belangrijk is dat er met jongeren wordt gesproken op hun niveau en dat het beleidsstuk dat volgt ook op een manier wordt geschreven, waardoor jongeren het kunnen begrijpen. De jongeren vinden dus dat ze over genoeg capaciteit beschikken om mee te doen. De jongeren geven aan dat de taken uit te voeren zijn. Zo hebben de jongeren een workshop van Howie de Harp gevolgd die ging over het hebben van ervaringsdeskundigheid. Daarnaast is besloten dat de jongeren een korte op maatgemaakte training mogen volgen, zodat ze hun verhaal op een krachtige manier over kunnen brengen. Dit vinden de jongeren fijn, omdat ze hiermee skills ontwikkelen die ze daarvoor nog niet hadden. Daarnaast voorziet Samen met de Jeugd ook nog een cursus voor een andere programmaliijn: “Wij voorzien hen van een cursus adviesvragen en ondersteunen de projecten die zij zelf uitvoeren” (Saeboe & Thomassen, 2019, p. 6). Wat betreft het gevoel van invloed en eigenaarschap komt naar voren dat ambtenaren de jongeren echt serieus nemen: “Uhm jawel, want ik vind het altijd wel mooi, want na een bijeenkomst dan neemt de ambtenaar ook wel

echt de tijd om even met ons in gesprek te gaan of dat ze in de pauze even naar je toekomen om in gesprek te gaan en dat ze zeggen van: “Oh dit zijn goede ideeën en dit zou echt gerealiseerd moeten worden”. Zo hebben ze het gevoel dat ze echt verschil maken, namelijk: “Ja, dan ben je tenminste niet alleen post-its aan het plakken, maar dan heb je het gevoel dat je echt iets doet zeg maar”. Daarnaast voelen ze zich echt verantwoordelijk, want door middel van co-creatie willen ze voorkomen dat anderen tegen dezelfde problemen aanlopen.

De jongeren hebben een sociaal netwerk en besteden hier ook heel veel tijd aan: “Uhm ja, eigenlijk wel, want mijn moeder helpt mee in de verzorging van mijn zoontje, dus die zie ik echt vaak. Daarnaast zie ik een of twee avonden per week mijn vrienden en ik ga ook drie tot vier keer per week naar de kerk, want dan zijn er allemaal kerkelijke activiteiten, dus ik ben echt overal en nergens en ik doe ook heel veel vrijwilligerswerk”. Slechts een iemand gaf aan dat de mensen die te vertrouwen zijn op een hand geteld kunnen worden. Wat betreft normen en waarden: “Ik heb vrienden die nog studeren en die echt een studentenleven hebben, maar ik heb ook vrienden die fulltime werken en al een gezin hebben, dus ik ga echt met verschillende mensen in de samenleving om en die hebben ook allemaal andere waarden en normen, maar we delen de belangrijkste dingen”. Bij de anderen kwamen de waarden en normen voor het grootste deel wel overeen. In het beleidsdocument komt dit naar voren over sociaal kapitaal: “Voor individuen is participatie essentieel vanwege de vervulling van de universeel menselijke behoefte aan sociale verbondenheid. Iedereen heeft het nodig om onderdeel te zijn van een gemeenschap” (Saeboe & Thomassen, 2018, p. 4). Een reden om te participeren kan ook zijn om ergens bij te horen om sociaal kapitaal op te doen. Dit staat haaks op wat er in de literatuur wordt gezegd.

4.2.10 Resultaten organisatiefactoren regio Hart van Brabant

De houding van ambtenaren is de laatste jaren juist positief: “Je moet jezelf dus eerst bewijzen, want in eerste instantie is iedereen een beetje sceptisch, maar inmiddels is er een open houding ten opzichte van co-creatie en gelooft iedereen er ook wel in”. Zo blijkt dat ambtenaren vaak wel willen, maar niet altijd het geld, de tijd, de ruimte of expertise hebben om het te doen. Ook is het een nieuwe werkvorm waar niet iedereen de expertise voor heeft, dus ze willen het vaak wel, maar weten niet hoe. In het beleidsdocument komt eveneens naar voren dat de aanjagers van Samen met de Jeugd steeds vaker gevonden worden door beleidsmedewerkers als het gaat om advies van de jongeren. Desalniettemin zijn er nog steeds ambtenaren die jongeren niet geschikt vinden om een stem te hebben in de vormgeving van beleid. Alhoewel er al wel cultuurverandering in gang is gezet is deze niet op de een of andere dag gerealiseerd: “Hoewel

beleidsmakers veelal positief zijn over jongeren blijken er ook beleidsmakers te zijn die wel nadelen zien aan jongerenparticipatie. En vinden zij jongeren vaak niet competent genoeg om te participeren bij de vormgeving van het beleid” (Saeboe & Thomassen, 2018, p. 6).

De aanjagers van jongerenparticipatie houden rekening met de jongeren: “Ja, altijd, wij werken daarom ook vaak in de avond. De jeugdwelzijnsraad begint om vijf uur en dan eten we pizza of een maaltijdsalade van de AH als je dat liever hebt. Je moet als je jongerenparticipatie wilt, het wel doen op tijdstippen dat zij ook kunnen”. Daarnaast geven ze aan dat ze trainingen voor ambtenaren onnodig vinden: “Ik zou eerder pleiten voor een systeem zoals wij het nu hanteren, want om al die ambtenaren te gaan trainen is onnodig, want je moet gewoon twee bevlogen aanjagers hebben die met gemak dit soort bijeenkomsten in elkaar kunnen draaien en dat de beleidsmedewerkers alleen voor hun thema een keer ernaartoe moeten en verder gewoon weer met hun beleidswerk verder kunnen”. Het contact met de jongeren gaat via WhatsApp en verloopt goed.

De pikkels voor co-creatie zijn met name de verantwoording van beleidskeuzes en draagvlak van jongeren. Daarnaast wordt tegelijkertijd meer kwaliteit geleverd, omdat er meer kennis over de desbetreffende doelgroep is en dit is op de lange termijn goedkoper, omdat het beleid meer effectief is: “Als ambtenaren het ervaren, merken ze ook de meerwaarde, waardoor ze nu uit zichzelf naar ons toekomen”. Daarnaast levert het ook iets op voor de ontwikkeling van een persoon op sociaal, emotioneel, cognitief en communicatief level en versterkt de eigen kracht van jongeren. Dus: “Het verzamelen van input is meer werk, maar je krijgt uiteindelijk er zoveel meer voor terug, want als het beleid eenmaal loopt dan verdien je het weer terug zeg maar.” Er wordt in het beleidsdocument aangehaald dat er meer informatie dient te komen binnen de regio Hart van Brabant over de meerwaarde van jongerenparticipatie. Het is namelijk wel zo dat het bijdraagt aan de legitimeren van het jeugdbeleid, dus het levert meerwaarde op: “Voor beleidsmakers is jongerenparticipatie van belang, omdat dit een goed middel is om jeugdbeleid te legitimeren en te verbeteren” (Saeboe & Thomassen, 2018, p. 4). Dit wordt alleen nog niet gezien door iedereen in de organisatie.

4.2.11 Resultaten institutionele factoren regio Hart van Brabant

De *governance* en *feasibility drivers* komen eigenlijk samen in het volgende citaat: “Ja, sowieso als je het samen met jongeren doet dan krijg je meer betrokkenheid, je hebt meer kennis over wie je het hebt en je hebt het meer over de problematiek en je krijgt tegelijkertijd meer draagvlak en een hogere kwaliteit van hulp en uhm de persoon die staat centraal en je versterkt de eigen kracht van iemand en uhm meer energie en ook enthousiasme en op de lange duur ook

goedkoper, omdat je hulp ook meer effectief is”. Er is meer kennis over de doelgroep, waardoor hulp meer effectief geleverd kan worden. Dit komt eveneens terug in het beleidsdocument dat is geanalyseerd: “Jongerenparticipatie is hierbij een belangrijk middel om het jeugd(hulp)beleid meer inclusief en effectief te maken, want alleen door het aan jongeren zelf te vragen, weten we of de bedachte hulp ook daadwerkelijk aansluit” (Saeboe & Thomassen, 2019, p. 1). Verder wordt dit aangegeven door de Bestuurscommissie Jeugd: “We kunnen wel alles zelf naar ons beste weten proberen te bedenken, maar kinderen, jongeren en hun ouders kunnen ons vaak veel beter vertellen wat er nodig is en waar wij onze aandacht op zouden moeten richten” (Saeboe & Thomassen, 2019, p. 4). De inspraak van kinderen, jongeren én hun ouders zorgt ervoor dat diensten weer effectief geleverd kunnen worden, omdat zij de eindgebruikers zijn van de diensten en weten wat er nodig is.

4.2.12 Inductieve resultaten regio Hart van Brabant

Ook binnen de Jeugdwelzijnsraad is representativiteit van groot belang: “Uhm, wat ik daarvan weet is dat ze kijken naar de motivatie en wat zijn de ervaringen van deze jongeren binnen de jeugdhulp, omdat het bij de jeugdwelzijnsraad van belang is dat we een grote diversiteit aan jongeren verzamelen die kunnen meepraten, omdat dit dan ook meer toegevoegde waarde voor beleid is”. In het beleidsstuk wordt in het algemeen over jongerenparticipatie, dus niet specifiek over co-creatie met jongeren, het volgende gezegd: “Daarnaast geven beleidsmakers aan dat ze het lastig vinden om een representatieve groep jongeren te bereiken en continuïteit te waarborgen” (Saeboe & Thomassen, 2018, p. 6). Wat betreft groepssfeer komt duidelijk naar voren dat de aanjagers hun waardering telkens uitspreken richting de jongeren en ook een persoonlijke band met hen opbouwen: “De veilige setting maakt wel het succes erachter denk ik en zorgt ervoor dat iedereen blijft komen en het is ook dat de aanjagers vragen van hoe is het en kunnen wij nog iets voor je doen, dus ze zijn vaak met je bezig en dat zorgt ook wel voor die persoonlijkheid”. Verder geven de aanjagers aan ook met de jongeren te eten omdat dit letterlijk de band versterkt. De jongeren geven aan dat de projectleiders ook echt hun waardering uiten richting de deelnemers en dat ze als het ware echt op een voetstuk worden geplaatst en dat dit wordt gewaardeerd door de jongeren en stimuleert ze om door te gaan.

Zichtbaarheid of naamsbekendheid is iets wat gecreëerd dient te worden: “Het uitwisselen van informatie aan elkaar en het vergroten van de zichtbaarheid van de deelnemende projecten in de regio Hart van Brabant, moet uiteindelijk leiden tot een grotere bekendheid van jongerenparticipatie en een toename van de inzet op jongerenparticipatie bij beleidsmakers” (Saeboe & Thomassen, 2018, p. 8). In de interviews geven de aanjagers aan dat

ze inmiddels een netwerk hebben opgebouwd en dat ze vindbaar zijn geworden, omdat ze echt elke week tijd inplannen om te horen wat er speelt en dan niet alleen lokaal, maar ook regionaal en landelijk en dit gaat echt via het jongeren-netwerk wat de laatste jaren is opgebouwd, want daarin zitten jongeren, mensen die met jongeren werken en de beleidsmakers, dus zo blijven ze verbinden. Verder laten ze weten dat iedereen op de afdeling weet waar ze moeten aankloppen, maar dat ze op andere afdelingen hun gezicht nog niet echt hebben laten zien.

Samen met de Jeugd heeft “een systeem met cadeaubonnen, dus ze krijgen vijf euro per uur in cadeaubonnen”, want ze vinden dat er een vergoeding tegenover moet staan. Het is namelijk zo dat de jongeren ook in een supermarkt kunnen werken in plaats van bijdragen aan het oplossen van vraagstukken die de jeugd raken”. Zo wordt ook een stukje waardering geuit richting de jongeren. Terugkoppeling is ook vaak teruggekomen: “Het is van belang dat iedereen duidelijk en eerlijk is over het proces van beleidsvorming. Laat weten wat jongeren kunnen verwachten en wat er gebeurd is met hun adviezen. Een duidelijke terugkoppeling is belangrijk voor een succesvolle samenwerking” (Saeboe & Thomassen, 2018, p. 7). Ook kwam aan de orde dat het lastig is om de adviezen van jongeren goed te laten landen in het werkveld. De output wordt gedeeld in het netwerk, maar vervolgens zien ze vaak niet of er wat mee gedaan wordt. Het ontbreekt soms aan terugkoppeling die juist zo belangrijk is. In de interviews kwam ook terug dat de terugkoppeling vooral lastig is als het om ongevraagd advies gaat: “Het is moeilijk om daarin een terugkoppeling te doen, want je kunt mensen niet verplichten om er iets mee te doen. Het is meer van dit willen we je graag meegeven”. Als het gaat om gevraagd advies zijn de beleidsmakers verplicht om een verslag te schrijven en hiervan worden dan weer infographics gemaakt. De jongeren geven ook aan dat ze het jammer vinden als ze vervolgens niets horen, want dan hebben ze het gevoel dat ze het voor niets gedaan hebben.

Daarnaast wordt er door Samen met de Jeugd al een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de verschillende vormen van jongerenparticipatie en wordt per programmalijn verteld onder welke trede van de participatieladder deze valt. Ze zijn zich dus bewust van de participatieladder en dat elke programmalijn onder een andere trede van de ladder valt. Dit kwam terug in zowel de beleidsstukken als in de interviews.

5 Analyse

Er zijn verschillende treden van jongerenparticipatie (Hart, 1992; Hart, 2008). Het is belangrijk om hier een duidelijk onderscheid in te maken, omdat er in totaal acht treden zijn, waarvan de eerste drie treden worden beschouwd als schijnparticipatie. In dit geval hebben de jongeren geen invloed op de processen. Het is overigens niet zo dat een hogere trede per definitie beter is dan een lagere trede. Dit verschilt namelijk per situatie. De vierde trede betreft informeren en hierbij krijgen de jongeren informatie over belangrijke zaken, maar hebben verder geen invloed op de gang van zaken. Raadplegen is de vijfde trede en hierbij worden jeugdigen geraadpleegd en wordt hun mening meegenomen door de volwassenen. Dit is eenzijdige informatie bijvoorbeeld in de vorm van een vragenlijst. Vervolgens is adviseren de zesde trede, waarin er echt een dialoog ontstaat tussen jongeren en volwassenen. Het is niet zo dat dit per se leidt tot invloed. Bij trede zeven daarentegen hebben jongeren wel invloed op beleid en deze wordt coproduceren genoemd. In dit geval ligt het initiatief bij jongeren en worden deze begeleid door volwassenen. De laatste trede is meebeslissen, waarin de jongeren samenwerken met volwassenen. Dit wordt ook wel gezien als de ideale situatie, omdat ze dan gelijkwaardig zijn aan elkaar. In de jeugdleden komen met name trede zeven en acht terug.

Tabel 4 Samenvatting cases

<i>Factoren</i>	<i>Categorieën</i>	<i>Cases 1: Gemeente Oosterhout</i>	<i>Cases 2: Gemeente Den Bosch</i>	<i>Cases 3: Regio Hart van Brabant</i>
Burgerfactoren	1. Bereidheid van jongeren 2. Intrinsieke motivatie 3. Morele motivatie 4. <i>Place attachment</i>	1. Allemaal bereid 2. Ze vinden het allemaal leuk om te doen 3. n.v.t. 4. n.v.t.	1. Allemaal bereid 2. Ze vinden het allemaal leuk om te doen 3. Willen allemaal iets veranderen aan beleid 4. Dit wordt een keer benoemd	1. Allemaal bereid 2. Ze vinden het allemaal leuk om te doen 3. Willen allemaal iets veranderen aan beleid 4. Dit wordt een keer benoemd
	1. Vermogen van jongeren 2. Individuele capaciteiten 3. Uitvoerbaarheid taak 4. Gevoel van invloed en eigenaarschap	1. n.v.t. 2. Vmbo- en mbo, ervaren genoeg kennis te hebben, training onnodig 3. Verantwoordelijkheidsgevoel aanwezig	1. n.v.t. 2. Mbo- en hbo, ervaren genoeg kennis te hebben, training handig 3. Verantwoordelijkheidsgevoel aanwezig, voelen zich vaak serieus genomen, denken echt verschil te maken	1. n.v.t. 2. Mbo- en hbo, ervaren genoeg kennis te hebben, training handig 3. Verantwoordelijkheidsgevoel aanwezig, voelen zich vaak serieus genomen, denken echt verschil te maken

	Sociaal kapitaal	Sociaal netwerk, dezelfde waarden en normen, niet in iedereen vertrouwen	Sociaal netwerk, niet per se dezelfde waarden en normen, niet in iedereen vertrouwen	Sociaal netwerk, niet per se dezelfde waarden en normen, niet in iedereen vertrouwen
Organisatie factoren	Houding ambtenaren	Houding verschilt per ambtenaar, begeleiders niet blij met jeugdraad	Houding verschilt per ambtenaar, begeleider enthousiast, wethouder die erboven staat	Houding verschilt per ambtenaar, begeleider enthousiast
	Comptabiliteit organisatie	Begeleider flexibel, systeem zoals het nu werkt, communicatie goed, belang van terugkoppeling*, vergoeding*	Begeleider flexibel, sessies ter bewustwording, communicatie goed, belang van terugkoppeling*, vergoeding*	Begeleider flexibel, systeem zoals het nu werkt, communicatie goed, belang van terugkoppeling*, vergoeding*
	Prikkels co-creatie	Meerwaarde wordt niet gezien door iedereen, zichtbaarheid creëren*	Meerwaarde wordt niet gezien door iedereen, zichtbaarheid creëren*	Meerwaarde wordt niet gezien door iedereen, zichtbaarheid creëren*
Institutionele factoren	Governance drivers	Bijdrage aan probleemoplossend vermogen	Bijdrage aan probleemoplossend vermogen	Bijdragen aan probleemoplossend vermogen
	Feasibility drivers	Vanuit hun belevingswereld	Vanuit hun belevingswereld	Vanuit hun belevingswereld
	Representativiteit*	n.v.t.	Streven ernaar	Streven ernaar

	Groepssfeer*	Jongeren kennen elkaar nog niet	Hechte band	Hechte band
--	--------------	------------------------------------	-------------	-------------

* Bijvangst open coderen

Burgerfactoren

In het begin van dit onderzoek was er twijfel aan de overdraagbaarheid van literatuur aangaande co-creatie met volwassenen aan co-creatie met jongeren. De resultaten zijn geanalyseerd en het is duidelijk geworden dat de literatuur niet in zijn geheel overgedragen kan worden. Zo blijkt uit het onderzoek dat jongeren andere beweegredenen hebben dan volwassenen. De jeugd doet vooral mee aan jongerenparticipatie vanuit hun intrinsieke motivatie. Ze vinden het echt leuk en het draagt bij aan hun persoonlijke ontwikkeling. Dit is een generieke bevinding, want dit is in elk interview benoemd. Morele motivatie komt terug in de tweede en derde geanalyseerde case. Telkens wordt benadrukt dat ze echt iets willen veranderen aan beleid, waardoor het beter wordt voor anderen. In de eerste case is dit nog niet naar voren gekomen, maar dit kan mogelijk verklaard worden, omdat de jongeren nog in de startfase zitten van de jeugdraad. Het is wel zo dat intrinsieke motivatie en morele motivatie dicht bij elkaar liggen, want als de jeugd meedoet om echt iets te veranderen, komt hierin ook hun intrinsieke motivatie naar voren. In het schema zijn deze apart geoperationaliseerd, maar in de praktijk loopt het als het ware door elkaar heen. Verder is *place attachment* slechts twee keer genoemd als reden, want de jongeren wonen, werken of studeren in een stad, maar voelen zich daar verder niet per se mee verbonden, dus dit is geen generieke bevinding voor co-creatie met jongeren, maar blijkbaar weer afhankelijk van andere factoren. Bij de eerste case, gemeente Oosterhout, is dit geen een keer naar voren gekomen als beweegreden, terwijl het bij de andere cases ten minste een keer is benoemd. Tot slot is het een generieke bevinding dat de jongeren allemaal bereid zijn om dit, co-creatie met jongeren, te blijven doen.

Een andere bevinding bij burgerfactoren is dat het vermogen van burgers in het operationalisatie schema apart is genomen als indicator, maar in de praktijk blijkt dit niet nodig te zijn, omdat de indicatoren individuele capaciteiten, de uitvoerbaarheid van de taak en het gevoel van invloed en eigenaarschap tezamen bepalen of jongeren het vermogen hebben om mee te doen in een co-creatieproces. Als er wordt gekeken naar de resultaten van de individuele capaciteiten staat dit haaks op hetgeen wat in de literatuur wordt gezegd, want daarin komt naar voren dat met name hoogopgeleiden meedoen aan co-creatie, maar in het geval van co-creatie met jongeren blijkt dat ook erg veel laagopgeleiden meedoen. Dit komt terug in alle cases en betreft een generieke bevinding. Verder blijkt dat de jongeren genoeg kennis hebben en dat ambtenaren zich aanpassen aan de jongeren door hun taalgebruik te veranderen, waardoor het goed te volgen is voor hen. Als het gaat om de uitvoerbaarheid van de taak wordt door de jongeren aangegeven dat ze vooral leren door te doen, maar de jongeren uit de tweede en derde case geven aan dat trainingen wel handig zijn om bepaalde vaardigheden te verbeteren. De

jongeren uit de eerste case daarentegen vonden een training onnodig, maar dit kan wellicht komen doordat ze nog in de startfase zitten van de jeugdraad. Wel leggen ze allemaal de nadruk op het feit dat ze het met name leren in de praktijk. Bij het gevoel van invloed en eigenaarschap blijkt dat ze stuk voor stuk een gevoel van verantwoordelijkheid hebben. Daarnaast geven de jongeren uit casus twee en drie aan dat ze echt serieus worden genomen door ambtenaren en ook echt het gevoel hebben verschil te maken. De jongeren uit de eerste case konden hier nog geen uitspraak over doen, omdat ze nog niet zover zijn gevorderd. De uitvoerbaarheid van de taak en het gevoel van invloed en eigenaarschap komen dus wel overeen met het theoretisch kader, maar het gedeelte over de individuele capaciteiten dient wel aangepast te worden als het gaat om jongeren co-creatie.

Tot slot komt bij sociaal kapitaal naar voren dat ze allemaal een sociaal netwerk hebben, dus een weer generieke bevinding. Daarbij geeft een derde van de jongeren, in elke case een, aan niet iedereen in hun omgeving te vertrouwen. Daarnaast is het zo dat de waarden en normen ook uiteen kunnen lopen. Dit komt naar voren in de cases twee en drie en valt te verklaren door de verschillende levensfasen waarin hun vrienden zich bevinden. Een student heeft natuurlijk andere waarden en normen dan iemand die fulltime werkt en een gezin moet onderhouden.

Organisatiefactoren

Als het gaat om de organisatiefactoren zijn er ook een paar bevindingen gedaan. Zo blijkt dat de laatste jaren ambtenaren steeds meer wennen aan het feit dat er wordt samengewerkt met jongeren om beleid te verbeteren. Desalniettemin zijn er nog steeds ambtenaren die er sceptisch tegenover staan wat ook terugkomt in alle cases. Redenen zijn onder andere incompetentie (case drie) en angst om een idee voor te leggen aan de doelgroep waarvoor die is bedoeld (case twee). Wat hieraan toegevoegd dient te worden vanuit het onderzoek is de houding van de begeleiders, want zij dienen echte kartrekkers te zijn voor dit gebeuren en de jongeren te enthousiasmeren. Dit laatste is nog niet het geval in de gemeente Oosterhout.

Comptabiliteit van publieke organisaties heeft betrekking op de aanwezigheid of afwezigheid van uitnodigende organisatiestructuren of procedures binnen de organisatie. In de praktijk blijkt, want dit kwam in alle cases naar voren, dat vooral de begeleiders van de jeugdleden hun agenda afstemmen op de jongeren in plaats van de gehele organisatie. Verder is het wel zo dat ze ervan uitgaan dat beleidsmedewerkers die info willen ophalen, door middel van een co-creatieproces, in de avonden beschikbaar zijn om dit te doen. Ook is in case drie duidelijk geworden dat er beleidsmedewerkers zijn die graag willen, maar niet kunnen door bijvoorbeeld een gebrek aan tijd, dus het is ook belangrijk om ervoor te zorgen dat hier ook

aandacht aan wordt besteed binnen de organisatie. Wat betreft trainingsfaciliteiten voor ambtenaren wordt aan de ene kant gezegd dat het aanleren van vaardigheden om met jongeren te kunnen co-creëren wel van belang is, maar aan de andere kant werkt het systeem zoals ze het nu hanteren ook, dus dat de beleidsmedewerkers aankloppen bij de begeleiders als ze input willen vanuit de jongeren. Dit komt terug in alle drie de cases, dus het is een generieke bevinding. Bovendien wordt in case twee eens in de zoveel tijd een sessie gehouden om bewustwording te creëren rondom co-creatie met jongeren. Tot slot verloopt de communicatie via WhatsApp het beste met de jongeren.

Terugkoppeling en vergoeding zijn de bijvangst van open coderen en worden onder organisatiefactoren geschaard, omdat dit terug dient te komen in de organisatiestructuren. Zorgen voor een goede terugkoppeling richting de jongeren is belangrijk, want dit stimuleert hun motivatie, maar dit is nog geen gewoonte binnen de publieke organisaties blijkt in alle cases. Zelfs als het advies niet wordt meegenomen is het belangrijk om dit terug te communiceren, zodat ze begrijpen hoe besluitvormingsprocessen werken. Verder kunnen de organisaties ook iets terug doen voor de jongeren in de vorm van een vergoeding, zodat de jongeren weten dat ze worden gewaardeerd. Zo wordt duidelijk dat er een uitruil bestaat tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie. Dit hoeft niet per se in de vorm van een financiële vergoeding, maar kan bijvoorbeeld ook een training zijn om hun skills te kunnen verbeteren. De cases twee en drie hebben dit al in het systeem zitten. Dit in tegenstelling tot de eerste case, maar die zijn er wel mee bezig om hier iets mee te doen.

Qua prikkels omtrent co-creatie kwam vooral naar voren dat nog niet iedereen binnen de organisatie de meerwaarde ervan inziet. Vandaar dat het belangrijk is om successen te delen en ook meer zichtbaar te worden zowel binnen als buiten de organisatie, want dit is nodig om meer naamsbekendheid te creëren en een punt te kunnen maken. Tot nu toe zien namelijk vooral de aanjagers en degene die co-creatie met jongeren hebben ervaren de meerwaarde ervan, maar dit is niet genoeg om voeten aan de grond te krijgen. Vandaar dat het belangrijk om zichtbaarheid te creëren door middel van het delen van succes zowel intern als extern. Ook dit is een generieke bevinding die voortvloeit uit de analyse.

Institutionele factoren

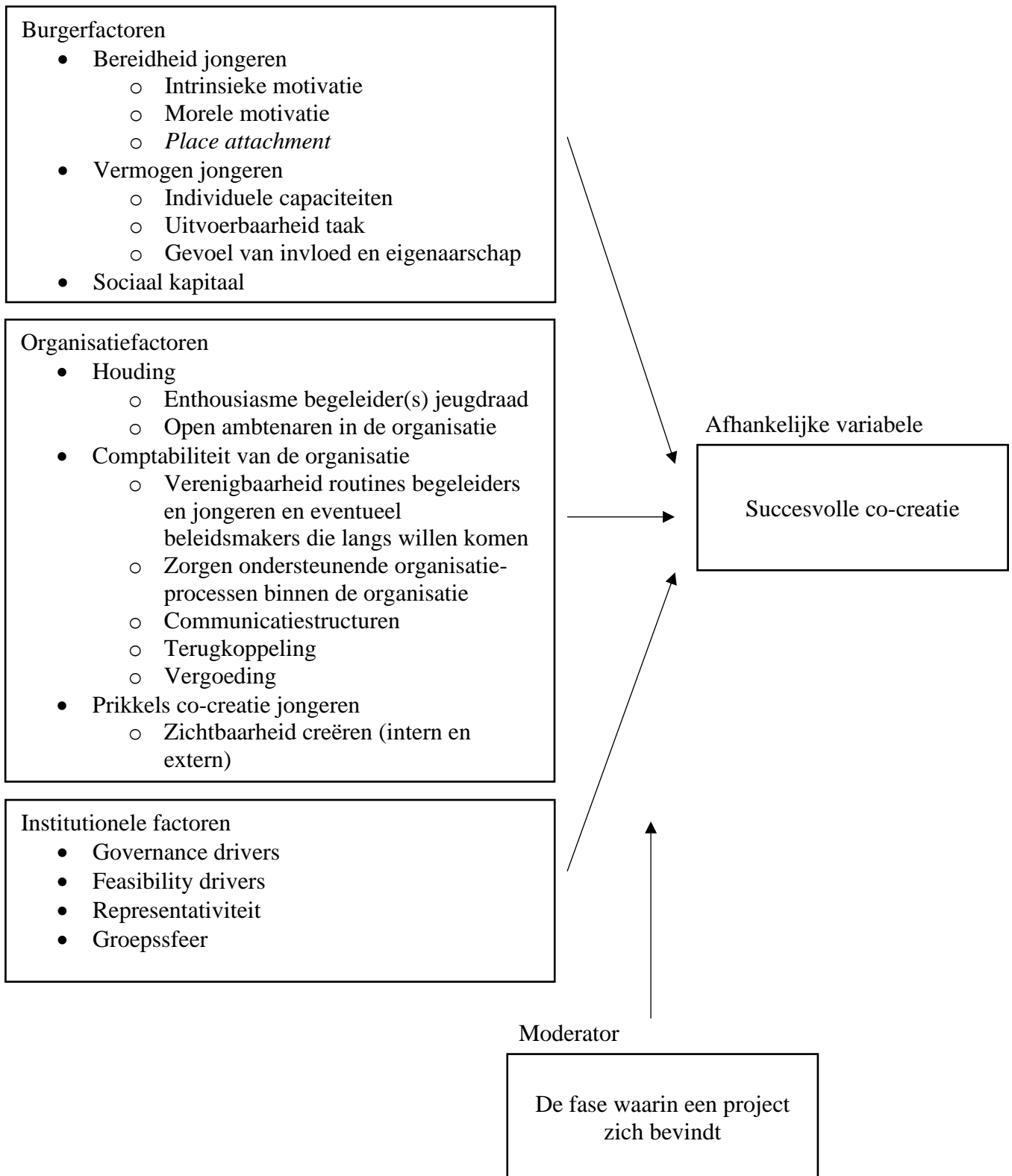
De *governance driver* komt vooral terug in het feit dat beleidsmakers gebruik maken van co-creatie met jongeren als ze niet vooruitkomen in een maatschappelijk vraagstuk. Vaak hebben deze dan ook te maken met jongeren, maar dit hoeft niet altijd het geval te zijn. De jongeren inschakelen voor hulp zit dus specifiek in het vergroten van het probleemoplossend vermogen

van de gemeentes. Verder blijkt dat *feasibility drivers* ontstaan als de vraagstukken zo complex zijn dat het nodig is om met die doelgroep in contact te komen, omdat het hun belevingswereld betreft. Vroeger maakte de overheid geen gebruik van jongerenparticipatie en nu doen ze dat wel, dus het idee dat deze doelgroep nodig is om vraagstukken aan te pakken is nieuw. Dit komt met name naar voren bij de bovenstaande *drivers*, want in een vrij klassieke vorm van sturing is te zien dat de overheid deze groep niet vraagt, maar dingen oplegt van bovenaf, dus hierin wordt duidelijk dat ze niet zonder die jongeren kunnen. Dit komt terug in alle interviews en is daarmee ook een generieke bevinding.

Als het gaat om de inrichting van jeugdraden komt vooral representativiteit en groepssfeer naar voren. Dit wordt onder institutionele factoren geschaard, omdat het gaat over de inrichting van het consultatie orgaan. Uit de resultaten blijkt dat het belangrijk is om diversiteit te hebben in de groep. Dit komt terug bij de cases twee en drie. Dit in tegenstelling tot de eerste case, waar dit niet is benoemd. Alleen over de gehele linie is het van belang om enigszins representatief te zijn als jeugdraad. Verder is naar voren gekomen dat het opbouwen van een band, zowel tussen de jongeren als tussen de jongeren en de begeleiders, belangrijk is. Zo raken de jongeren echt betrokken en dat is belangrijk voor hun motivatie. In de eerste cases is dit nog niet het geval, omdat de jongeren nog in de startfase zitten en elkaar nog niet kennen. Dit is tegenstelling tot de andere cases, waarin juist een hechte band bestaat tussen de jongeren en begeleiders.

5.1 Hernieuwd conceptueel model: Factoren die van invloed zijn op succesvolle co-creatie met jongeren

Onafhankelijke variabelen

De bevindingen uit het onderzoek zijn opgenomen in een nieuw conceptueel model. Vooralsnog zijn er drie categorieën te onderscheiden namelijk burger-, organisatie en institutionele factoren. Om te beginnen met de burgerfactoren is de bereidheid van jongeren afhankelijk van intrinsieke motivatie, morele motivatie en *place attachment* (Alford, 2002; Voorberg et al, 2015). Het is zo dat de lijn niet zomaar getrokken mag worden bij de laatste twee beweegredenen. In het geval van morele motivatie heeft de modererende variabele, namelijk de fase waarin een project zich bevindt, invloed hierop. Bij *place attachment* daarentegen heeft het te maken met andere voorwaarden. Dit in tegenstelling tot de literatuur, omdat motivatie op basis van solidariteit en *monitorial citizenship* daarin ook zijn meegenomen als beweegredenen en daar is deze modererende variabele ook niet naar voren gekomen. Het vermogen van jongeren wijkt alleen af van de literatuur als het gaat om individuele capaciteiten, want in de praktijk blijkt dat ook heel veel laagopgeleiden meedoen aan jongerenparticipatie (Alford, 2002; Voorberg et al, 2015). Daarnaast is de modererende variabele ook van invloed op het gevoel van invloed, dus hier dient rekening mee gehouden te worden (Pestoff, 2012). Verder wordt de theorie als het gaat om sociaal kapitaal ook bevestigd (Putnam, 1995). Het enige wat hier opgemerkt dient te worden is dat de lijn tussen vertrouwen en dezelfde normen en waarde niet altijd getrokken kan worden, terwijl dit in de literatuur wel wordt verondersteld. Persoonlijke omstandigheden spelen hierin een rol.

De onderverdeling bij organisatiefactoren is in principe hetzelfde gebleven, maar er zijn meer factoren onder geschaard. Zo is de houding van de begeleider van een jeugdraad belangrijk, want die dient een echte kartrekker te zijn in het project. Daarnaast blijft een open houding van ambtenaren binnen de organisatie een factor voor succesvolle co-creatie (Voorberg et al, 2015). Dit laatste komt dus overeen met het theoretisch kader. Als het gaat om de comptabiliteit van de organisatie zijn er wat aanpassingen nodig. Om te beginnen is het van belang dat de routines tussen begeleiders en jongeren verenigbaar zijn. In het onderzoek blijkt dat de begeleiders rekening houden met hen. Verder wordt verwacht dat beleidsmedewerkers die informatie willen ophalen via een co-creatieproces ook hun agenda aanpassen aan de jongeren, maar het is niet zo dat de organisatie in zijn geheel rekening ermee houdt. Verder gaat het in de literatuur over het verbinden van onder andere structuren en procedures binnen de organisatie om co-creatie tot een succes te maken. Trainingsfaciliteiten (Bovaird & Loeffler, 2012), communicatiestructuren (Davidsen & Reventlow, 2011) en ondersteunende organisatieprocessen (Voorberg et al, 2015) worden hierbij benoemd. Wat betreft trainingsfaciliteiten blijkt dat dit niet noodzakelijk is, want het systeem nu, dus beleidsmakers die de weg naar de begeleiders van de jeugdraad weten als input nodig is, werk goed. Dit maakt

het organiseren van trainingsfaciliteiten onnodig. Verder wordt er met de jongeren gecommuniceerd via WhatsApp en is er ook mailcontact. Dit komt in ieder geval wel overeen met de theorie die veronderstelt dat het van belang is om te zorgen voor een infrastructuur die aanwezig is om op een laagdrempelige manier te communiceren. Tot slot worden ook ondersteunende organisatieprocessen benoemd. In de praktijk blijkt dat dit met name gaat over het feit dat ambtenaren over het algemeen wel willen, maar worden beperkt in hun doen en laten door onder andere een gebrek aan tijd, geld en expertise. Verder blijkt door middel van het onderzoek dat terugkoppeling en vergoeding ook onder comptabiliteit van de organisatie geschaard dienen te worden, omdat dit dient terug te komen in de organisatiestructuren. Terugkoppeling is nog geen gewoonte en dit is wel belangrijk, omdat het een stimulans is voor de jongeren. Daarnaast is een (financiële) vergoeding iets wat meegenomen dient te worden, want het dient als blijk van waardering. Dit zijn dus twee nieuwe lijnen die getrokken moeten worden in het conceptueel model. Tot slot volgt prikkels voor co-creatie en een bevinding hiervan is dat de jeugdleden zichtbaar moeten worden zowel intern als extern en dit is mogelijk als hun succes steeds gedeeld blijft worden. Dit komt enigszins met de literatuur overeen, omdat erin terugkomt dat het voor ambtenaren onduidelijk is wat de voordelen zijn van co-creatie, maar als ze dit wel weten wordt hun houding positief beïnvloed (Abers, 1998; Fuglsang, 2008; Evans et al, 2012).

De *governance driver* wordt gelinkt aan het vergroten van het probleemoplossend vermogen. In de praktijk komt dit naar voren wanneer ze vastlopen met het oplossen van een vraagstuk, waardoor het nodig is om informatie op te halen bij jongeren. In de literatuur wordt ook de afname van bestuurscapaciteit genoemd, maar in de praktijk is dit niet van toepassing (Joshi & Moore 2003; Bovaird, 2007). Als het gaat over *feasibility drivers* komt dit naar voren als het vraagstuk te complex is, waardoor het nodig is om de jeugd in te schakelen, zodat ze vanuit hun belevingswereld het vraagstuk kunnen beoordelen. Dit komt niet geheel overeen met de literatuur, want daarin wordt gesteld dat eindgebruikers van diensten worden opgetrommeld voor co-creatie, omdat het moeilijk is om deze te bereiken zonder co-creatie (Joshi & Moore 2003; Bovaird, 2007). In de praktijk blijkt het vooral over de effectiviteit van beleid te gaan. Beleid dat jongeren raakt wordt beter vormgegeven, omdat er beroep is gedaan op hun belevingswereld. Dit sluit wel aan op de theorie, omdat hier wordt gesproken over het aanpakken van diensten die niet meer effectief geleverd kunnen worden. Daarnaast is het zo dat deze drivers tezamen ook een nieuw concept vormen, want in een vrij klassieke vorm van sturing wordt jongerenparticipatie niet gebruikt, maar tegenwoordig is dat niet meer het geval en zo wordt duidelijk dat de overheid niet zonder deze jongeren kan. Verder blijkt dat

representativiteit en groepssfeer ook geschaard dienen te worden onder institutionele factoren, omdat het de richting van het consultatieorgaan betreft. Bovendien is het zo dat de modererende variabele invloed heeft op deze twee nieuwe institutionele factoren en daar dient rekening mee gehouden te worden.

Al met al blijkt dat de theorie niet in zijn geheel overdraagbaar is op co-creatie met jongeren, maar dit was te verwachten gezien de theorie gemaakt is voor volwassenen in plaats van jongeren.

6 Conclusie

Aan de hand van het nieuwe conceptueel model (zie paragraaf 5.1) kan een antwoord gegeven worden op de hoofdvraag van dit onderzoek: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant? Om te beginnen zijn de factoren die van invloed zijn nog steeds onder te verdelen in burger-, organisatie en institutionele factoren. De bereidheid van jongeren om deel te nemen komt voort uit intrinsieke motivatie en morele motivatie die in de praktijk door elkaar heen lopen. Daarnaast is *place attachment* eveneens een reden voor hen om mee te doen. In tegenstelling tot de literatuur zijn motivatie op basis van solidariteit en *monitorial citizenship* geen beweegredenen voor jongeren om mee te doen. Het vermogen van jongeren, dat bestaat uit individuele capaciteiten, uitvoerbaarheid van de taak en gevoel van invloed en eigenaarschap, speelt een rol. Het enige wat hier afwijkt van de literatuur betreft de individuele capaciteiten, omdat is gebleken dat ook laagopgeleiden meedoen en niet alleen hoogopgeleiden. Verder valt er onder burgerfactoren ook sociaal kapitaal dat de jongeren dienen te hebben om co-creatie tot een succes te maken. Hierbij is het van belang dat vertrouwen en dezelfde normen en waarden niet altijd nodig zijn voor succesvolle co-creatie, terwijl dit in de theorie wel wordt verondersteld.

De organisatiefactoren worden onderverdeeld in een open houding, comptabiliteit van de organisatie en prikkels voor co-creatie. Bij open houding is het van belang dat zowel begeleiders als ambtenaren een open houding hebben ten opzichte van de jongeren. In het onderzoek kwam naar voren dat de houding van begeleiders ook een factor is die meegenomen dient te worden. Onder comptabiliteit van de organisatie valt verenigbaarheid van routines, communicatiestructuren, ondersteunende organisatiestructuren en trainingsfaciliteiten, maar dit komt niet in zijn geheel overeen met de praktijk. Zo worden trainingsfaciliteiten niet noodzakelijk geacht en werkt het systeem, zoals nu gehanteerd wordt, goed. Verder blijkt dat beleidsmakers niet altijd de tijd, geld of expertise hebben om aan jongerenparticipatie te kunnen doen, dus dit is een aanvulling op de theorie over ondersteunde organisatiestructuren. Ook is duidelijk geworden dat terugkoppeling en vergoeding onder deze categorie geschaard dienen te worden, terwijl dit niet terugkwam in de theorie van co-creatie met volwassenen. Aan de hand van de laatstgenoemde factor blijkt dat er een uitruil is tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie. Tot slot zijn de prikkels van co-creatie belangrijk. Deze prikkels kunnen gestimuleerd worden door de jeugdraad meer zichtbaar te maken door zowel intern als extern hun successen te delen. Dit komt deels overeen met de literatuur, omdat daarin naar voren komt

dat de houding van ambtenaren positief verandert als ze weten wat de voordelen zijn van co-creatie met jongeren.

Als laatste zijn de institutionele factoren aan de beurt. Hieronder vallen *governance* en *feasibility drivers*, maar ook representativiteit en groepssfeer binnen de jeugdraad. Als het gaat om de *governance driver* komt dit deels overeen met de literatuur, omdat het wel gaat over het vergroten van het probleemoplossend vermogen, maar de afname van bestuurscapaciteit blijkt in de praktijk niet van toepassing. De *feasibility driver* komt naar voren als het vraagstuk van de overheid te complex is om alleen op te lossen. Dit komt niet overeen met de theorie, omdat deze stelt dat gebruikers van diensten worden opgetrommeld, omdat het moeilijk is deze te benaderen zonder co-creatie. Tot slot resulteert uit dit onderzoek dat de representativiteit en de groepssfeer ook onder institutionele factoren te ordenen, omdat het over de inrichting van het consultatieorgaan gaat.

Belangrijk om aan de orde te brengen is dat de moderator, de fase waarin een project zich bevindt, invloed kan hebben op bepaalde factoren en ook een bijvangst is in dit onderzoek.

6.1 Aanbevelingen

Naar aanleiding van dit onderzoek is het mogelijk om een aantal concrete aanbevelingen te doen aan de gemeente Oosterhout om hun jeugdraad vorm te geven. Om te beginnen is het van belang om niet zomaar iedereen toe te laten tot de jeugdraad, want de jongeren moeten wel echt willen. Een uitkomst is om in ieder geval eerst kennis te maken met de jongeren door middel van een sollicitatieronde waarin vragen aan de orde te komen over hun beweegredenen. Dit geeft de jeugdraad eveneens de kans om te streven naar diversiteit in onder andere opleiding, leeftijd, culturele achtergrond en interesses. Bovendien is het instellen van een proefperiode van drie maanden een optie, zodat de jongeren op deze manier echt hun inzet kunnen tonen. Na afloop van de proefperiode wordt bepaald of diegene erbij hoort. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de jongeren echt gemotiveerd moeten zijn om de jeugdraad te laten slagen. Via een sollicitatieprocedure en proefperiode is het mogelijk om te kijken of dit het geval is.

Bovendien is naar voren gekomen dat het creëren van een ongedwongen sfeer van belang is, omdat dit ervoor zorgt dat de jongeren zich op hun gemak voelen en hun mening durven te geven. De bijeenkomsten dienen een keer per twee weken plaats te vinden in plaats van een keer per maand op een vaste dag en tijdstip, zodat zowel de jongeren en de begeleider(s) weten waar ze aan toe zijn. Voorafgaand aan de inhoud van de jeugdraad is het belangrijk dat de jongeren en begeleider(s) samen eten, omdat dit letterlijk de band versterkt onderling. Het

lijkt op het eerste oog een simpele bezigheid, maar ondertussen wordt er gesproken over het dagelijkse leven en dit zijn waardevolle gesprekken die het gevoel van samenhang versterken. Vervolgens kan aan de slag worden gegaan met de inhoudelijke zaken. Daarnaast moet er tijd worden gestoken in teambuilding. Het voorstel is om een keer in de drie maanden een activiteit te organiseren die gericht is op teambuilding. Een aantal van de jongeren kunnen dit samen op touw zetten en zo leren ze elkaar ook weer beter kennen.

Bijkomend is het gewichtig dat de jongeren ook echt gemotiveerd blijven. Deels kan dit worden gestimuleerd door de begeleider. Uit het onderzoek blijkt dat de begeleiders van de gemeente Oosterhout niet achter het idee van de jeugdraad staan, waardoor de jongeren ook niet worden gemotiveerd om zich voor de volle honderd procent in te zetten. Vandaar dat het een idee is om iemand anders deze opdracht toe te wijzen om zo een echte kartrekker te hebben voor de jeugdraad. Het is belangrijk dat deze persoon ook buiten de bijeenkomsten bereikbaar is voor de jongeren. Daarnaast kan de jeugd gemotiveerd worden door middel van successen op de korte termijn, dus zorg ervoor dat de adviezen die worden opgesteld vanuit de jeugdraad met name te maken hebben met beleid dat op de korte termijn wordt bepaald. Terugkoppeling is hierbij een belangrijke, want op het moment is dit nog geen gewoonte, dus er dient een strategie te worden bedacht om dit aan te pakken. Uit onderzoek blijkt dat de jongeren ook graag willen weten wat achteraf met een advies is gedaan, omdat ze anders het gevoel krijgen dat ze zich inzetten voor niets. Verder is naar voren gekomen dat er een wisselwerking bestaat tussen intrinsieke en extrinsieke motivatie, waardoor een (financiële) vergoeding van belang is. Het is goed om te kijken wat er allemaal mogelijk is met het budget dat beschikbaar is gesteld vanuit de gemeente voor de jeugdraad. Daarbij is het handig om na te gaan bij de jongeren wat zij zouden waarderen als vergoeding, omdat het een blijk van waardering betreft.

Eveneens is het creëren van naamsbekendheid, zowel extern als intern, van betekenis. In het onderzoek is naar voren gekomen dat de gemeente nog te weinig doet om de jeugdraad op de kaart te zetten. Allereerst dient er een overzicht te komen van alle jongerenparticipatie binnen de gemeente, want op dit moment is er heel veel, maar weet niemand ervan. Verder is het belangrijk om de successen van de jeugdraad te blijven delen met collega's door middel van het Intranet. Een andere optie is om regelmatig een domein overstijgende nieuwsbrief te maken waarin de bezigheden van de jeugdraad worden omschreven. Het is voornamelijk om de aandacht te blijven trekken, zodat de jeugdraad een vaste voet aan de grond krijgt binnen de organisatie. Daarnaast is het nodig om JONG wat meer leven in te blazen op het internet. Nu is het zo dat ze één pagina hebben op de site van de gemeente Oosterhout, maar deze geeft verder niet heel veel informatie, dus dit kan wel een opkikker gebruiken. Bovendien is het belangrijk om te

promoten op scholen, sportverenigingen en andere plekken waar jongeren vaak komen, zodat ze ook bekend worden met JONG. Zo kan een netwerk worden opgebouwd. Tot slot moet er een beleidsdocument worden gemaakt waarin alle programmalijnen van JONG duidelijk worden omschreven, want op dit moment is het voor de buitenstaander, zowel intern als extern, onduidelijk wat er allemaal is en wat er gedaan wordt.

Daarenboven is het zo dat het belangrijk is dat er ondersteunende organisatieprocessen zijn, zodat de beleidsmakers die iets willen doen met co-creatie met jongeren ook de mogelijkheid hiertoe krijgen. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat ambtenaren wel aan co-creatie met jongeren willen doen, maar niet altijd de mogelijkheid hebben door een gebrek aan tijd of expertise. Wellicht is het een optie om elke ambtenaar zoveel uur per kwartaal te geven om te besteden aan co-creatie met jongeren.

6.2 Reflectie

6.2.1 Reflectie literatuuronderzoek

Zoals blijkt uit de analyse is de gebruikte co-creatie literatuur niet geheel van toepassing op jongeren. In het onderzoek had gebruik gemaakt kunnen worden van literatuur die pedagogisch van aard was. Participatie heeft namelijk ook functies op individueel niveau (Checkoway, 2011). Participatie zorgt bij de jeugd namelijk ook voor competenties op sociaal, emotioneel, cognitief en communicatief gebied. Toch is gekozen om dit niet mee te nemen, omdat dit niet het doel van het onderzoek was. De hoofdvraag van dit onderzoek betreft: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren in de gemeente Oosterhout, de gemeente Den Bosch en regio Hart van Brabant? De functies van participatie op individueel niveau hebben te maken met de ontwikkeling van jongeren die meedoen aan co-creatie. En dit geldt in principe voor alle pedagogische literatuur, omdat hierin de ontwikkeling van jongeren centraal staat. Wel is dit een interessante richting voor vervolgonderzoek, omdat het mogelijk is om zo de meerwaarde van jongerenparticipatie aan te tonen in de publieke organisatie. De bestuurskundige literatuur omtrent de factoren die van invloed zijn op co-creatie daarentegen zijn wel van toepassing op dit onderzoek, want aan de hand van deze factoren is het voor de gemeente Oosterhout mogelijk om hun jeugdraad beter vorm te geven. Vandaar dat het theoretisch kader genoeg handvaten heeft geboden om het onderzoek uit te kunnen voeren. Overigens leunt het theoretisch kader met name op het gedachtegoed van Alford (2002), maar er zijn genoeg andere auteurs die zijn standpunt ondersteunen. Zo valt de keuze om vooral zijn artikel te gebruiken te verantwoorden.

6.2.2 Reflectie onderzoeksmethodologie

Om de factoren die van invloed zijn op co-creatie met jongeren te achterhalen, is gekozen voor interviews en documentanalyses als dataverzamelingmethode. Via deze methoden is het gelukt om een antwoord op de hoofdvraag te formuleren. Het is optioneel om dit onderzoek te herhalen middels participerende observatie, waarbij de onderzoeker in de situatie, in dit geval tijdens een bijeenkomst van de jeugdleden, aanwezig is. De mogelijkheid bestaat dat door middel van deze alternatieve methode andere factoren worden gevonden, omdat de onderzoeker het met eigen ogen kan aanschouwen.

Daarnaast liggen de cases geografisch dicht bij elkaar binnen de provincie Noord-Brabant, wat mogelijk zorgt voor een *bias*. De gemeenten vallen namelijk onder dezelfde regels van de provincie. Bovendien hebben gemeente in het algemeen de neiging om naar hun buurgemeenten te kijken, waardoor de mogelijkheid bestaat dat de gemeenten elkaar hebben beïnvloed in hun aanpak omtrent co-creatie met jongeren.

Het enige probleem waar tegenaan is gelopen, betreft dat de ambtenaren die zijn geïnterviewd voorstanders zijn van co-creatie met jongeren. De mogelijkheid bestaat dat de resultaten anders waren als ook ambtenaren, die sceptisch zijn tegenover co-creatie met jongeren, geïnterviewd waren. Sceptici ten opzichte van co-creatie met jongeren kunnen beter uitleggen waarom ze deze gesloten houding aannemen en wellicht komen hier ook punten uit die kunnen zorgen voor een open houding. Daarnaast is het mogelijk om door te vragen op de prikkels omtrent co-creatie, want dan hebben ze de mogelijkheid om aan te kaarten waarom ze de meerwaarde ervan niet inzien en of hun houding positief kan veranderen als er aanpassingen worden gedaan. Als deze vragen worden gesteld aan voorstanders van co-creatie met jongeren kan dit een vertekend beeld opleveren, omdat het vaak aannames zijn over wat een ander vindt, dus het kan ook zijn dat er totaal iets anders achterligt dan in eerste instantie gedacht wordt.

Verder heb ik tijdens dit onderzoek een ontwikkeling doorgemaakt wat betreft het interviewen. In het begin heb ik moeite gehad om alleen in te gaan op de dingen die de respondenten zelf benoemen. Om een voorbeeld te geven, bij de vragenlijst van jongeren komt de volgende vraag aan de orde: Waarom doe je mee aan co-creatie? Dit om te kijken of ze ingingen op de volgende factoren: intrinsieke motivatie, morele motivatie, motivatie op basis van solidariteit, *place attachment* en *monitorial citizenship*. Tijdens het transcriberen kwam ik, de onderzoeker, erachter dat ikzelf dingen ging benoemen in plaats van hun antwoorden af te wachten. In het vervolg heb ik moeten waken om dit soort dingen te voorkomen tijdens de interviews om zo objectief mogelijke resultaten te krijgen.

De onderzoeksdoelgroep, jongeren en ambtenaren, waren in elke case goed bereikbaar. Eerst is er contact opgenomen met de begeleiders van de jeugdleden via de mail. Vervolgens is aan de begeleiders gevraagd om de jongeren uit hun jeugdraad te benaderen voor een interview om het zo laagdrempelig mogelijk te maken en dit heeft de benodigde respons opgeleverd. Zo zijn er zes interviews afgenomen met ambtenaren en elf interviews met jongeren. Beide doelgroepen hebben goed meegewerkt door middel van het beantwoorden van alle vragen. Het is wel zo dat er zes ambtenaren zijn geïnterviewd ten opzichte van elf jongeren, waardoor de resultaten van de jongeren meer valide zijn dan de resultaten van de ambtenaren. Tot slot is bij bepalen van de onderzoeksmethode gekozen om een klein aantal cases uitvoerig te bestuderen, maar dit is niet genoeg om de onderzoeksresultaten te generaliseren naar alle co-creatie met jongeren. De kans bestaat dat de resultaten gebaseerd zijn op toevalligheden door de geanalyseerde cases. De resultaten gelden slechts voor de cases die zijn bestudeerd en vallen dus niet te generaliseren. Voor dit onderzoek levert dat geen problemen op, omdat generalisatie niet het doel is, maar een conclusie van passendheid van de co-creatie theorie op jongeren.

6.2.3 Reflectie onderzoeksuitkomsten

De resultaten afkomstig uit het onderzoek zijn niet geheel verrassend, want ik had verwacht dat de literatuur niet geheel overdraagbaar zou zijn. Daarbij ben ik tevreden over de resultaten, omdat ik aan de hand hiervan de aanbevelingen (zie paragraaf 6.1) en een beleidsnotitie kan schrijven om de jeugdraad in de gemeente Oosterhout beter vorm te geven. Desalniettemin is het een advies om in de toekomst verder onderzoek te doen naar co-creatie met jongeren.

Om te beginnen is het een idee om een vervolgonderzoek uit te voeren dat meer pedagogisch van aard is. Zo kan er beter worden ingegaan op de ontwikkeling van jongeren die voortkomt uit co-creatie. Dit maakt het ook mogelijk om de meerwaarde op individueel niveau in beeld te brengen en dit kan ook een belangrijke stap vooruit zijn. Daarnaast is het een optie om verder onderzoek te doen naar de beweegredenen van jongeren om mee te doen aan co-creatie, zodat hierop ingespeeld kan worden.

De kans bestaat dat de resultaten anders zouden zijn als ook sceptische ambtenaren geïnterviewd zouden worden. Vandaar het voorstel om dit onderzoek te herhalen als het gaat om de organisatiefactoren, maar dan dat beide soorten ambtenaren, zowel voorstanders als tegenstanders van co-creatie, worden geïnterviewd om een zo objectief mogelijk resultaat eruit te krijgen.

Verder kan dit onderzoek herhaald worden middels de kwalitatieve onderzoeksmethode participerende observatie, waardoor de onderzoeker aanwezig is tijdens de bijeenkomsten van

de jeugdraden. De mogelijkheid bestaat dat er andere factoren worden gevonden die bijdragen aan het succes of falen van co-creatie met jongeren, omdat de onderzoeker het fenomeen kan observeren. Via de methoden die nu zijn gebruikt is de onderzoeker in principe afhankelijk van anderen.

Literatuur

- Abers, R. (1998). From clientelism to cooperation: Local government, participatory policy, and civic organizing in porto alegre, brazil. *Politics & Society*, 26(4), 511-537.
- Alford, J. (2002). Why Do Public-Sector Clients Coproduce? Toward a Contingency Theory. *Administration & Society*, 34(1), 32–56.
- Andrews, R., & Brewer, G. A. (2013). Social capital, management capacity and public service performance: Evidence from the US states. *Public Management Review*, 15(1), 19-42.
- Arena, M. J., & Uhl-Bien, M. (2016). Complexity leadership theory; Shifting from human capital to social capital. *People and Strategy*, 39, 2-22.
- Baarda, B. (2018). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Bekkers, V. J. J. M., Edelenbos, J., Nederhand, J., Steijn, A. J., Tummers, L. G., & Voorberg, W. H. (2014). The social innovation perspective in the public sector: Co-creation, self-organization and meta-governance. In V. Bekkers (Red.), *Innovation in the public sector* (pp. 223 - 244). Bakingstoke: Palgrave Macmillan.
- Boeije, H., 't Hart, H., & Hox, J. (2009). *Onderzoeksmethoden*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Bovaird, T. (2007). Beyond Engagement and Participation: User and Community Co-Production of Public Services. *Public Administration Review*, 67(5), 846–860.
- Bovaird, T., & Loeffler, E. (2012). From Engagement to Co-Production: The Contribution of Users and Communities to Outcomes and Public Value. *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 23(4), 1119–1138.
- Bovaird, T., Van Ryzin, G. G., Loeffler, E., & Parrado, S. (2015). Activating citizens to participate in collective co-production of public services. *Journal of Social Policy*, 44(1), 1-23.
- Bovens, M. A. P., 't Hart, P., & Van Twist, M. J. W. (2007). *Openbaar bestuur: Beleid, organisatie en politiek*. Deventer: Wolters Kluwer.
- Brandsen, T., Verschuere, B., & Steen, T. (2018). *Co-production and co-creation: Engaging citizens in public services*. New York: Routledge.
- Checkoway, B. (2011). What is youth participation? *Children and Youth Services Review*, 33(2), 340-345.

- Citytrainer 's-Hertogenbosch. (z.d.). *Home*. Geraadpleegd op 6 april 2020, van <https://www.citytrainersdenbosch.nl>
- Cityboost. (z.d.). *Over Cityboost*. Geraadpleegd op 6 april 2020, van <https://cityboost073.nl/over-cityboost/>
- Creswell, J.W. 2003. *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Thousand Oaks: SAGE.
- Durlauf, S. N., & Fafchamps, M. (2004). *Social capital*. Cambridge: National Bureau of Economic Research.
- Davidsen, A., & Reventlow, S. (2011). Narratives about Patients with Psychological Problems Illustrate Different Professional Roles among General Practitioners. *Journal of Health Psychology*, 16(6), 959–968.
- Evans, S., Hills, S., & Orme, J. (2012). Doing More for Less? Developing Sustainable Systems of Social Care in the Context of Climate Change and Public Spending Cuts. *British Journal of Social Work*, 42(4), 744–764.
- Fuglsang, L. (2008). Capturing the benefits of open innovation in public innovation: A case study. *International Journal of Services, Technology and Management*, 9(3-4), 234-248.
- Gemeente Oosterhout. (z.d.). *Oosterhout 2030: Een vooruitblik naar de toekomst van Oosterhout* (toekomstvisie). Oosterhout: Auteur.
- Gemeente Oosterhout (z.d.). *Over de gemeente*. Geraadpleegd 6 april 2020, van <https://oosterhout.nl/metamenu/over-de-gemeente/>
- Gemeente Oosterhout. (z.d.). *Wij zijn JONG* (Brochure). Oosterhout: Auteur.
- Gebauer, H., Johnson, M., & Enquist, B. (2010). Value co-creation as a determinant of success in public transport services: A study of the swiss federal railway operator (SBB). *Managing Service Quality*, 20(6), 511-530.
- Graeff, E. (2019). Monitorial Citizenship. *The International Encyclopedia of Media Literacy*, 1-15.
- Harcup, T. (2016). Alternative journalism as monitorial citizenship? A case study of a local news blog. *Digital Journalism*, 4(5), 639-657.
- Hart, R. (1992). *Children's Participation: From Tokenism to Citizenship*. Florence: UNICEF International Child Development Centre.
- Hart, R. (2008). Stepping back from 'the ladder': Reflections on a model of participatory work with children. In A.B. Reid (Red.), *Participation and Learning:*

Perspectives on Education and the Environment, Health and Sustainability (pp. 19 - 31). Dordrecht: Springer.

- Hartley, J. (2010). Innovation in governance and public service past en present. *Public Money & Management*, 25(1), 27-34.
- Hoogstede, M. (z.d.). *Jongerenambassadeurs in de gemeente 's-Hertogenbosch: Waar staan we en waar willen we naartoe* (Onderzoeksrapport). 's-Hertogenbosch: Gemeente 's-Hertogenbosch.
- Jongerenambassadeurs 's-Hertogenbosch. (z.d.). *Over JABD*. Geraadpleegd op 6 april 2020, van <https://www.jadb.nl>
- Joshi, A., & More, M. (2003). Institutionalised co-production: Unorthodox public service delivery in challenging environments. *The Journal of Development Studies*, 40(4), 31-49.
- Kaufmann, H. R., Loureiro, S. M. C., & Manarioti, A. (2016). Exploring behavioural branding, brand love and brand co-creation. *Journal of Product & Brand Management*, 25(6), 516-526.
- Mak, J., & Gilsing, R. (2014). *Jeugdbeleid in transformatie: Hoe benut je de kracht van jongeren bij het vormgeven van nieuw beleid?* (Onderzoeksrapport). Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Mak, J., Gilsing, R., & Wroblewska, A. (2016). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016: Resultaten online enquête 122 gemeenten en overzicht van goede voorbeeldpraktijken* (Onderzoeksrapportage). Utrecht: Verwey-Jonker instituut.
- Meijer, A. (2012). Co-Production in an Information Age: Individual and Community Engagement Supported by New Media. *Voluntas*, 23(4), 1156-1172.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (z.d.). *Gemeenten*. Geraadpleegd op 7 april 2020, van <https://www.regioatlas.nl/gemeenten>
- Morgen, P. (2010). Towards a development theory of place attachment. *Journal of Environmental Psychology*, 30(1), 11-22.
- Needham, C. (2008). Realising the potential of co-production: Negotiating improvements in public services. *Social Policy and Society*, 7(2), 221.
- Osborne, S. (2010). *The New Public Governance? Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance*. New York: Routledge.
- Palma, F. C., Trimi, S., & Hong, S. G. (2019). Motivation triggers for customer participation in value co-creation. *Service Business*, 13(3), 557-580.

- Parks, R. B., Baker, P. C., Kiser, L., Oakerson, R., Ostrom, E., Ostrom, V., Percy, S. L., Vandivort, M. B., Whitaker, G. P., & Wilson, R. (1999). *Consumers as coproducers of public services: Some economic and institutional considerations*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Pestoff, V. (2012). Co-production and third sector social services in Europe: Some concepts and evidence. *Voluntas*, 23(4), 1102-1118.
- Roberts, A., Townsend, S., Morris, J., Rushbrooke, E., Greenhill, B., Whitehead, R., Matthews, T., & Golding, L. (2013). Treat Me Right, Treat Me Equal: Using National Policy and Legislation to Create Positive Changes in Local Health Services for People with Intellectual Disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 26(1), 14-25.
- Prahalad, C., & Ramaswamy, V. (2000). Co-opting Customer Competence. *Harvard Business Review*, 78(1), 79-90.
- Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.
- Putnam, R., Leonardi, R., & Nanetti, R. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Raad voor het Openbaar Bestuur. (2012). *Loslaten in vertrouwen: Naar een nieuwe verhouding tussen overheid, markt én samenleving* (onderzoeksrapport). Den Haag: Auteur.
- Saeboe, E., & Thomassen, C. (2019). *Aanjagen van jongerenparticipatie en dan...? Evaluatie Jongeren netwerk – Samen met de Jeugd 2018-2019* (Notitie). Regio Hart van Brabant: Auteur.
- Saeboe, E., & Thomassen, C. (2018). *WHY HOW WHAT: Regionaal jongeren participatie netwerk*. (Actieplan). Regio Hart van Brabant: Auteur.
- Saldaña, J. (2015). *The coding manual for qualitative researchers*. Londen: SAGE.
- Salkind, N. J. (2010). *Encyclopedia of research design*. Thousand Oaks: SAGE.
- Van Rijn. (2015). *Brief van de staatssecretaris van Volksgezondheid, welzijn en Sport* (Kamerbrief). Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Van Thiel, S. (2010). *Bestuurskundig onderzoek: Een methodologische inleiding*. Bussem: Coutinho. ^[1]_[SEP]
- Van Thiel, S. (2014). *Research methods in public administration and public management: An introduction*. New York: Routledge.

- Voorberg, W. H., Bekkers, V. J., & Tummers, L. G. (2014). *Co-creation in social innovation: A comparative case-study on the influential factors and outcomes of co-creation*. Ottawa: IRSPM.
- Voorberg, W. H., Bekkers, V. J., & Tummers, L. G. (2015). A systematic review of co-creation and co-production: Embarking on the social innovation journey. *Public Management Review*, 17(9), 1333-1357.
- Torfing, J., Sorensen, E., & Roiseland, A. (2019). Transforming the public sector into an arena for co-creation: Barriers, drivers, benefits, and ways forward. *Administration & Society*, 51(5), 795-825.

Tabellenlijst

Tabel 1 Schematische weergave operationalisatie onafhankelijke en afhankelijke variabelen	21
Tabel 2 Overzicht respondenten.....	27
Tabel 3 Inwonersaantal gemeenten regio Hart van Brabant	31
Tabel 4 Samenvatting cases	48

Bijlage 1: semigestructureerd interview jongeren

Interviewvragen

- Persoonlijke introductie
- Doel onderzoek: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren?
- Doel interview: Over de factoren die invloed hebben op co-creatie met jongeren is reeds het nodige bekend, maar over de factoren die van invloed hebben is nog weinig bekend. Er wordt middels dit onderzoek gekeken of de factoren die van invloed zijn op co-creatie met ouderen ook gelden voor co-creatie met jongeren.
- Toestemming vragen om gesprek op te nemen.
- AVG-formulier ondertekenen?

Burgerfactoren

Algemeen

1. Wat versta je onder co-creatie?
2. Hoe ziet het proces van co-creatie eruit in jouw gemeente?

Bereidheid

3. Hoe vaak heb je al meegedaan aan een co-creatie proces?
4. Heb je de intentie om dit in de toekomst weer te doen? Waarom wel/niet?
5. Waarom doe je mee aan co-creatie? Aan de hand van antwoorden eventueel ingaan op de volgende zaken, maar eerst afwachten wat ze zelf benoemen.
  - a. Intrinsieke motivatie
  - b. Motivatie op basis van solidariteit
  - c. Morele motivatie
  - d. *Place attachment*
  - e. *Monitoral citizenship*

Algemeen

6. Zie jij dezelfde beweegredenen in je omgeving?

Vermogen

7. Heb je het gevoel dat er obstakels zijn om mee te doen?

Individuele capaciteiten

8. Wat is je opleidingsniveau?

9. Vind jij dat je genoeg kennis hebt om mee te doen?
10. Vind jij de taal die wordt gesproken tijdens het co-creatie proces te begrijpen?

Uitvoerbaarheid van de taak

11. Zijn de dingen uit te doen zonder te veel hulp? Heb je bijvoorbeeld veel uitleg nodig voordat je het begrijpt?
12. Word je voorafgaand of aan het proces van informatie voorzien of krijg je een training? Of krijg je tijdens het co-creatie proces advies?
13. Zo nee, heb je hier wel behoefte aan?

Het gevoel van invloed en eigenaarschap

14. Heb jij het gevoel dat ambtenaren jullie advies serieus nemen en daadwerkelijk ernaar kijken als beleid wordt vastgesteld?
15. Heb je het gevoel dat meedoen aan co-creatie daadwerkelijk verschil maakt?
16. Voel je jezelf dan ook verantwoordelijk voor de omgeving waarin je woont?

Sociaal kapitaal

17. Heb je een sociaal netwerk? Denk hierbij aan familie, vrienden en sportverenigingen etc.
18. Besteed je ook veel tijd aan deze sociale netwerken?
19. Vertrouw jij deze mensen?
20. Vind jij ook dat je dezelfde normen en waarden als de mensen in jouw netwerk?

Einde

- Heeft je nog verdere aanvullingen of dingen die je kwijt wilt?

Bijlage 2: semigestructureerd interview ambtenaren

Interviewvragen ambtenaren

- Persoonlijke introductie
- Doel onderzoek: Welke factoren hebben invloed op succesvolle co-creatie met jongeren?
- Doel interview: Over de factoren die invloed hebben op co-creatie met jongeren is reeds het nodige bekend, maar over de factoren die van invloed hebben is nog weinig bekend. Er wordt middels dit onderzoek gekeken of de factoren die van invloed zijn op co-creatie met ouderen ook gelden voor co-creatie met jongeren.
- Toestemming vragen om gesprek op te nemen
- AVG-formulier ondertekenen?

Organisatiefactoren

Algemeen

1. Wat is uw functie in de organisatie?
2. Hoe bent u betrokken bij jongerenparticipatie?
3. Hoe ziet het co-creatie proces in uw gemeente eruit?

Houding van de ambtenaar

4. Heeft u een open houding ten opzichte van het co-creatie met jongeren? Zo nee, waarom niet?
5. Vindt u dat andere ambtenaren een open houding hebben naar co-creatie met jongeren?

Vraag 6,7,8,9 pas stellen als ze hier van tevoren zelf op ingaan

6. Denkt u dat ambtenaren jongeren incompetent achten in het beleidsvormingsproces?
7. Denkt u dat daarbij het verlies van macht ook een rol speelt?
8. Vindt u dat er een risicomijdende cultuur is binnen uw organisatie?
9. Of denkt u dat er andere redenen waarom ambtenaren een gesloten houding ten opzichte van jongeren?

Comptabiliteit organisatie

10. Zijn de organisatiestructuren en procedures in uw gemeente uitnodigend? Wordt er bijvoorbeeld rekening gehouden met de tijden waarop deze plaatsvinden?
11. Zijn er trainingsfaciliteiten aanwezig voor ambtenaren om te leren om te gaan met jongeren in het co-creatieproces?

12. Hoe verloopt de communicatie met de jongeren? Loopt dit goed of kan het beter?

Prikkels co-creatie

13. Vindt u dat er voordelen zijn aan co-creatie? Zo ja, wat levert het voor meerwaarde op voor u? Zo nee, waarom vindt u dat er geen meerwaarde oplevert?

Institutionele factoren

Governance drivers

14. Bent u van mening dat de oplossingen die zijn uitgewerkt door de gemeente de problemen daadwerkelijk aanpakken? Zo nee, denkt u dat co-creatie daarbij kan helpen?

Feasibility drivers

15. Bent u van mening dat alle dienstverlening door uw gemeente effectief geleverd kan worden? Denk bijvoorbeeld aan dienstverlening aan moeilijk bereikbare groepen zoals verslaafde.

16. Stel dat uw gemeente deze diensten niet meer effectief kan leveren, zou u dan overgaan op co-creatie met jongeren?

Einde

- Heeft u nog verdere aanvullingen of dingen die u kwijt wilt?
- Beleidsdocumenten vragen.